МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ ФІНАНСІВ ТА ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

КАФЕДРА ФІНАНСОВИХ РИНКІВ ТА ТЕХНОЛОГІЙ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА (ПРОЄКТ)

на тему: «Діяльність банківських установ на ринку цінних паперів»

Здобувача вищої освіти II рівня, II курсу, ФМД-22-1 групи,
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»,
освітня програма «Управління фінансовою та страховою діяльністю»
_____ Сінько Вячеслав Сергійович_____
(підпис) (прізвище, ім'я, по батькові)

Науковий керівник _____ _____Коваленко Юлія Михайлівна_____
(підпис) (прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Керівник освітньо-професійної
програми _____ Чуницька Ірина Іванівна, д.е.н., професор
(підпис)

Допущено до захисту за рішенням кафедри фінансових ринків та технологій
протокол від «15» 09 2024 № 9

Завідувач кафедри _____ Береславська Олена Іванівна, д.е.н., професор

Ірпінь – 2024

Реєстрація № 11 16.01.2024р. Вукоровська В.С.
(дата) (підпис відповідальної особи)

Результати перевірки до захисту 15.01.2024
(до захисту, на доопрацювання) (дата) (підпис)

Результат захисту 3 01.02.2024
(оцінка) (дата) (підпис)

Голова комісії: Людмила Бриковська
(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени комісії:
(підпис) Олена Береславська
(ініціали, прізвище)
(підпис) Ірина Гуцульська
(ініціали, прізвище)
(підпис) Юлія Верещак
(ініціали, прізвище)

БЛАНК ОЦІНЮВАННЯ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ

Об'єкти контролю	Діапазон оцінки в балах	Фактична кількість балів	Примітки	Дата, П.І.П.: керівника, голови комісії; членів комісії, секретаря, (підписи)
ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ КОМІСІЄЮ ПО ЗАХИСТУ				
1.Доповідь	**від 0 до 10**	10		
2. Роздатковий матеріал	**від 0 до 5**	5		
3. Знання теоретичного та практичного матеріалу, вміння відповідати на запитання	**від 0 до 25**	11		
4. Апробація (участь у конференціях)	**від 0 до 10**			
РАЗОМ БАЛІВ	**від 0 до 50**	26		
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ	**від 0 до 100**	68		

Оцінювання кваліфікаційної роботи науковим керівником - 42 балів.

ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ ТА ШКАЛИ ЕКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЕКТС	Оцінка за національною шкалою	Дата	П.І.П.: голови, членів комісії, секретаря, (підпис)
68	D	3	01.02.24	

Правила переведення оцінок до національної шкали та шкали ЕКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
80-89	B	4 (добре)
70-79	C	
60-69	D	3 (задовільно)
50-59	E	
35-49	FX	2 (незадовільно)

Факультет фінансів та цифрових технологій

Кафедра фінансових ринків та технологій

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Освітня програма «Управління фінансовою та страховою діяльністю»

Затверджую
Завідувач кафедри фінансових ринків
та технологій
_____Юлія КОВАЛЕНКО
«_15_» листопада 2022

Завдання на кваліфікаційну роботу (проект)

здобувачу вищої освіти

_Сінько Вячеславу Сергійовичу
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи (проекту)
Діяльність банківських установ на ринку цінних паперів
Затверджена наказом ректора від 15.11.2022 р. № 1208
2. Строк здачі закінченої роботи _____
3. Мета роботи полягає у визначенні поточного стану діяльності банків на ринку цінних паперів, а також обґрунтування проблемних аспектів інвестиційної діяльності та розробці шляхів їх удосконалення та унеможливлення.
4. Об'єкт дослідження є діяльність банківських установ на ринку цінних паперів
Предмет дослідження є теоретичні засади та прикладні аспекти діяльності банків на ринку цінних паперів в Україні
Орієнтована база дослідження АТ КБ «Приватбанк»
5. Вихідні дані до роботи _____
_____
_____
6. Перелік графічного матеріалу 11 таблиць, 13 рисунків
7. Зміст випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи (перелік питань за кожним розділом)
_____

Вступ
Розділ 1. Теоретичні аспекти діяльності банків на ринку цінних паперів
1.1. Сутність, роль та значення діяльності банківських установ на ринку цінних паперів
1.2. Нормативно-правове забезпечення та методологічні підходи до дослідження діяльності банків на ринку цінних паперів
Розділ 2. Оцінка діяльності АТ КБ «Приватбанк» на ринку цінних паперів України
2.1. Загальна характеристика фінансово-економічного стану АТ КБ «Приватбанк»

2.2. Аналіз діяльності АТ КБ «Приватбанк» на ринку цінних паперів

Розділ 3. Проблемні аспекти та пріоритетні напрямки підвищення ефективності діял
АТ КБ «Приватбанк» на ринку цінних паперів в Україні

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

8. Календарний план виконання роботи

№ п/п	Назва етапів випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи	Строк виконання етапів роботи	
		За планом	Фактичн
1.	2.	3.	4.
1	Підготовка 100 % кваліфікаційної роботи та подання її на перевірку науковому керівнику	29.09.2023 р.	29.09.2023 р
2	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень керівника та подання її на повторну перевірку керівнику	31.10.2023 р.	31.10.2023
3	Попередній захист кваліфікаційної роботи	11-22.12.2023 р.	11-22.12.20
4	Отримання відгуку наукового керівника кваліфікаційної роботи	26-29.12.2023 р.	26-29.12.20
5	Рецензування кваліфікаційної роботи	02-09.01.2024 р.	02-09.01.20
6	Надання кваліфікаційної роботи для перевірки на плагіат	01.11.2023 р.- 04.12.2023 р.	01.11.2023 04.12.2023 р
7	ЗАХИСТ	01-02.02.2024 р.	01-02.02.20

9. Дата видачі завдання «15» 11 2022

10. Науковий керівник кваліфікаційної роботи (проекту) _____ (підпис) Коваленко Ю.М (прізвище, ініціали)

11. Гарант освітньо-професійної програми _____ (підпис) Чуницька І.І. д.е.н., професор (прізвище, ініціали)

12. Завдання до виконання отримав здобувач вищої освіти _____ (підпис) Сінько В.С. (прізвище, ініціали)

АНОТАЦІЯ

Діяльність банківських установ на ринку цінних паперів України

Мета роботи полягає у визначенні поточного стану діяльності банків на ринку цінних паперів, а також обґрунтування проблемних аспектів інвестиційної діяльності та розробці шляхів їх удосконалення та унеможливлення (на прикладі АТ КБ «Приватбанк»).

Завданнями роботи є:

– визначити сутність, роль та значення діяльності банківських установ на ринку цінних паперів;

– дослідити нормативно-правове забезпечення та методологічні підходи до дослідження діяльності банків на ринку цінних паперів;

– провести оцінювання загальної характеристики фінансово-економічного стану АТ КБ «Приватбанк»;

– проаналізувати діяльності АТ КБ «Приватбанк» на ринку цінних паперів;

– аргументувати проблемні аспекти та пріоритетні напрямки підвищення ефективності діяльності АТ КБ «Приватбанк» на ринку цінних паперів в Україні.

Об'єктом кваліфікаційної роботи є діяльність банківських установ на ринку цінних паперів.

Предметом дослідження є теоретичні засади та прикладні аспекти діяльності банків на ринку цінних паперів в Україні.

За результатами дослідження сформульовані та обґрунтуванні пріоритетні напрямків підвищення ефективності діяльності АТ КБ «Приватбанк» на ринку цінних паперів України.

Одержані результати можуть бути використані у подальшій науково-дослідній та практичній роботі задля перспектив розвитку діяльності банківських установ на ринку цінних паперів України.

Кваліфікаційна робота містить 55 сторінок, 11 таблиць, 13 рисунків, список використаних джерел 52 найменувань, 20 додатків.

Ключові слова. Банківські установи, Національний банк України, державні банки, комерційні банки, ринок цінних паперів, інвестиційний портфель, АТ КБ «Приватбанк».

Рік виконання кваліфікаційної роботи: 2023 р.

Рік захисту кваліфікаційної роботи: 2024 р.

ABSTRACT

Activity of banking institutions on the securities market of Ukraine

The work aims to determine the current state of banks' activity on the securities market, as well as to substantiate the problematic aspects of investment activity and develop ways to improve and prevent them (on the example of JSC CB «PrivatBank»).

The tasks of the work are:

– determine the essence, role and significance of banking institutions' activities on the securities market;

– to investigate regulatory and legal support and methodological approaches to the study of banks' activities on the securities market;

– assess the general characteristics of the financial and economic condition of JSC CB «PrivatBank»;

– to analyze the activities of JSC CB «PrivatBank» on the securities market;

– to argue problematic aspects and priority directions for improving the efficiency of JSC CB «PrivatBank» on the securities market in Ukraine.

The object of the qualification work is the activity of banking institutions on the securities market.

The subject of the study is the theoretical foundations and applied aspects of banks' activity in the securities market in Ukraine.

Based on the results of the study, the priority directions for improving the efficiency of JSC CB «PrivatBank» in the securities market of Ukraine were formulated and substantiated.

The obtained results can be used in further research and practical work for the prospects of developing banking institutions in the securities market of Ukraine.

The qualification work contains 55 pages, 11 tables, 13 figures, a list of used sources of 52 names, and 20 appendices.

Keywords. Banking institutions, National Bank of Ukraine, state banks, commercial banks, securities market, investment portfolio, JSC CB «PrivatBank»

Year of qualification work: 2023.

Year of protection of qualifying work: 2024

ЗМІСТ

ВСТУП 11
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ НА РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ 14
1.1. Сутність, роль та значення діяльності банківських установ на ринку цінних паперів 14
1.2. Нормативно-правове забезпечення та методологічні підходи до дослідження діяльності банків на ринку цінних паперів 23
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ДІЯЛЬНОСТІ АТ КБ «ПРИВАТБАНК» НА РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ УКРАЇНИ 30
2.1. Загальна характеристика фінансово-економічного стану АТ КБ «Приватбанк» 30
2.2. Аналіз діяльності АТ КБ «Приватбанк» на ринку цінних паперів 45
РОЗДІЛ 3 ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ТА ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ АТ КБ «ПРИВАТБАНК» НА РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ В УКРАЇНІ 51
ВИСНОВКИ 58
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 61
ДОДАТКИ 67

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ ТА СКОРОЧЕНЬ

АТ – акціонерне товариство;

АТ КБ – акціонерне товариство комерційний банк;

ЗУ – Закон України;

НБУ – Національний Банк України;

НКЦПФР – Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку;

ОПУ – об’єднання професійних учасників ринку цінних паперів;

РЦП – ринок цінних паперів;

СРО – саморегулівні організації професійних учасників ринку цінних паперів.

ВСТУП

Станом на тепер, фінансово-економічна ситуація в України визначається спадом виробництва, низькою платоспроможністю та критичною залежністю від міжнародного фінансування, що спричинено економічною нестабільністю, яка є наслідком початку повномасштабного вторгнення країною-агресором на територію нашої країни. Банківська система, як невід'ємна складова фінансово-економічної системи, також піддалася суттєвому впливу, що супроводжується зміною кількості банківських установ, планових фінансових результатів та перспектив розвитку банківської системи у середньостроковому та довгостроковому періоді.

У цьому випадку ефективна та дієва інвестиційна діяльність банку може слугувати потужною альтернативою залучення додаткових фінансових ресурсів до банківських установ. Інвестиційна діяльність на ринку цінних паперів дозволить банкам збільшити прибутковість, а також збільшити клієнтську базу через надання послуг посередництва. Відповідно, констатуємо, що досліджувана нами тема є актуальною та своєчасною.

Питання функціонування банків на ринку цінних паперів є досить актуальним серед наукової спільноти та досліджуваним науковцями. Окремі аспекти вивчення інвестиційної діяльності банку на ринку цінних паперів не раз викликали гострі дискусії, які згодом були висвітлені у різних наукових доробках. Зокрема, науковим базисом для розкриття досліджуваної теми стали праці таких науковців: Ананьєва Ю. [1], Барановський О. [2], Волкова В. [4], Дроботя Я. [5,6], Жирій К. [7], Коваленко В. [13], Корнилюк Р. [15], Родченко С. [35], Хуторна М. [41], Щавелева Ю. [42] та інші.

Зауважимо, що в контексті аналізу трансформаційних змін, що відбулись у банківській системі в частині адаптації до умов воєнного стану загалом та в частині функціонування на ринку цінних паперів зокрема, залишаються окремі питання, які потребують подальшого дослідження. А тим трансформаціям та

змінам, що вже відбулись у системі функціонування державного банківського сектору на ринку цінних паперів потрібне наукове обґрунтування, що ще раз підтверджує доцільність проведеного дослідження.

Виходячи із актуальності дослідження, виокремлюємо, що метою кваліфікаційної роботи є визначення поточного стану діяльності банків на ринку цінних паперів, а також обґрунтування проблемних аспектів інвестиційної діяльності та розробці шляхів їх удосконалення та унеможливлення (на прикладі АТ КБ «Приватбанк»).

У ході написання кваліфікаційної роботи необхідно виконати ряд завдань:

– визначити сутність, роль та значення діяльності банківських установ на ринку цінних паперів;

– дослідити нормативно-правове забезпечення та методологічні підходи до дослідження діяльності банків на ринку цінних паперів;

– провести оцінювання загальної характеристики фінансово-економічного стану АТ КБ «Приватбанк»;

– проаналізувати діяльності АТ КБ «Приватбанк» на ринку цінних паперів;

– аргументувати проблемні аспекти та пріоритетні напрямки підвищення ефективності діяльності АТ КБ «Приватбанк» на ринку цінних паперів в Україні;

Об’єктом кваліфікаційної роботи є діяльність банківських установ на ринку цінних паперів.

Предметом дослідження є теоретичні засади та прикладні аспекти діяльності банків на ринку цінних паперів в Україні.

Методи дослідження. У ході дослідження було використано ряд загальнонаукових методів, які дозволили досягти поставленої мети. Зокрема: діалектичний метод (дослідження правового статусу інвестиційної діяльності банків на ринку цінних паперів), історично-правовий метод (дослідження причин виникнення інвестиційної діяльності банків), формально-логічний метод

(визначення основоположних понять щодо інвестиційної діяльності банків), метод аналізу (проведення аналізу фінансово-економічного стану АТ КБ «Приватбанк» та показників його інвестиційної діяльності), системний метод (дослідження організаційно-управлінських засад функціонування АТ КБ «Приватбанк»).

База досліджень. Для написання кваліфікаційної роботи використано таку інформаційну базу: законодавчі та нормативно-правові акти з питань функціонування державних банків, звітність Національного банку України, Міністерства фінансів України, Державної служби статистики України, офіційний веб-сайт АТ КБ «Приватбанк», Інтернет ресурси, наукові публікації вітчизняних та зарубіжних вчених, що стосуються обраної теми та власні напрацювання автора.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ НА РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

1.1. Сутність, роль та значення діяльності банківських установ на ринку цінних паперів

Ринок цінних паперів, що характеризується своєю розвиненістю, потужністю, спроможністю до акумулювання ресурсів та стабільністю реалізації усіх наявних фінансових операцій, є невід'ємним елементом функціонування фінансово-економічної системи країни та міжнародної економіки у більш глобальному значенні. Дієвість та раціональність функціонування ринку цінних паперів визначає можливість забезпечення макроекономічної рівноваги в країні та подолання кризових фінансово-економічних явищ, тим самим забезпечуючи соціально-економічну стабільність та розвиток передбачений середньостроковими та довгостроковими національними цілями.

Варто зазначити, що банківські установи є активними та найбільшими учасниками ринку цінних паперів. Банки своєю діяльністю спроможні акумулювати, накопичити та перерозподілити вільні фінансові ресурси, активізуючи інвестиційний потенціал на ринку цінних паперів та спрямовувати дані інвестиції у пріоритетні сфери національної економіки. Вищезазначене вказує на те, що значний обсяг фінансових ресурсів банку проходить через операції ринку цінних паперів, що підтверджує значущість банківських установ на РЦП. Відповідно до цього, варто констатувати, що обрана тема дослідження є актуальною та своєчасною.

Важливість значення та ролі банківських установ на ринку ЦП призвело до активного вивчення даного питання зарубіжними та національними дослідниками. Серед наукової спільноти питання діяльності банківських установ на ринку цінних паперів є досить поширеним та досліджуваним. До

прикладу, Сус Л. та Онищук М. [39, С. 67] визначають діяльність банків на ринку ЦП як «фінансові вкладення в цінні папери з метою отримання прибутку та терміном погашення понад один рік»..

На думку Коваленко В. [13, с. 584] залучення банківських операцій на ринку варто трактувати як «інвестування у набір цінних паперів, які придбають з метою отримання прибутку та підтримки ліквідності». Дослідники Іванов С. та Ганзюк С. [10, с. 67] у своїх наукових доробках визначають дану операційну діяльність як «цілеспрямовано сформовану сукупність фінансових інструментів, які використовують для здійснення фінансового інвестування згідно з інвестиційною політикою».

Отже, проаналізувавши погляди представників наукової спільноти на сутність діяльності банківських установ на ринку цінних паперів, варто виокремити власних підхід до трактування даного поняття. Отже, діяльність банків на ринку цінних паперів – це система універсалізованих банківських операцій, що пов’язанні із залученням тимчасово вільних коштів (як власних, так і клієнтських) у цінні папери, задля отримання прибутку на перспективу та підвищення рівня ліквідності банківської установи.

Розкриваючи сутність операцій банків на ринку цінних паперів зазначимо, що банки забезпечують ліквідність своєї діяльності, функціонуючи на даному ринку. Саме така діяльність за необхідності надає можливість швидко та безперебійно перетворити наявні цінні папери у грошові ресурси задля уможливлення виконання своїх зобов’язань.

Основними причинами операцій банку на ринку цінних паперів є: наявність вільних фінансових ресурсів; довіра до банку з боку клієнтів; розвиненість банківської інфраструктури; кваліфікований персонал банку (рис.1.1.).

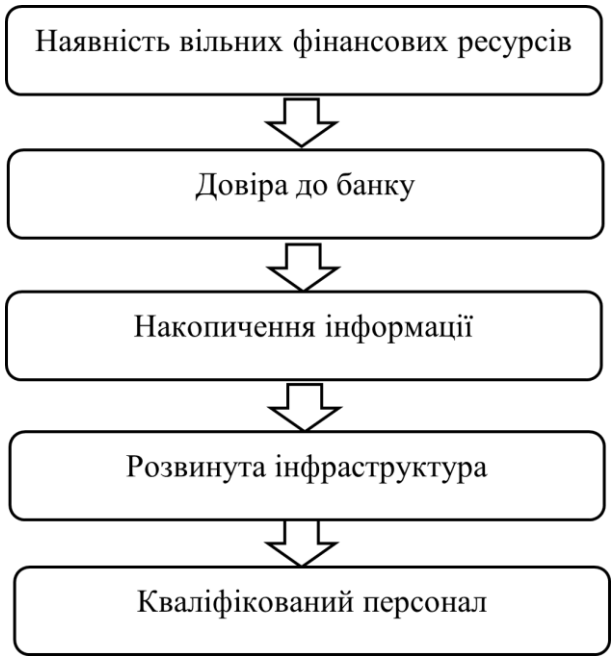

Рис. 1.1. – Основні причини діяльності банківських установ на ринку цінних паперів

Джерело: [4, с. 31]

Обсяги діяльності банківських установ на ринку цінних паперів на пряму залежить від обсягів тимчасово вільних банківських ресурсів. Збільшення кількості операцій банку на ринку у середньостроковій та довгостроковій перспективі не можливе без зростання обсягів акумульованих фінансових ресурсів. У цьому ж випадку, важливу роль відіграє попит на позики, адже це найбільш дієвий спосіб залучення фінансових ресурсів у довгостроковому плані. У той час, як попит на короткострокові та споживчі кредити навпаки знижують активність інвестиційних потоків банку. В умовах економічної нестабільності, велика частка банків притримуються політики збільшення вартості кредитних ресурсів, що в свою чергу впливає на зниження попиту на банківські послуги. Відповідно до цього, задля забезпечення ефективності та рентабельності своєї діяльності, банки використовують альтернативні шляхи доходу, інвестуючи в цінні папери як на національному ринку так і на міжнародних ринках цінних паперів.

Операції, які проводять банківські установи на ринку цінних паперів можна поділити на: випуск та розміщення власних цінних паперів на ринку, інвестування у цінні папери. Також банки можуть виступати фінансовими посередниками на ринку та інститутами інфраструктури. Відповідно до цього, в умовах сьогодення, коли економічна ситуація в країні характеризується спадом, питання важливості банківських установ на ринку ЦП посилюється. Адже взаємозв'язок банківських установ та ринку вливає на підвищення економічної активності в країні, тим самим забезпечуючи макроекономічну стабільність.

Основною метою діяльності банківських установ на ринку цінних паперів є:

– Нарощення наявного капіталу банку;

– Залучення тимчасово вільних коштів у різні сфери економіки країни;

– Отримання контролю над суб'єктом господарювання через володіння часткою його акцій;

– Надання клієнтам певного переліку послуг на ринку цінних паперів, ти самим отримуючи дохід;

– Проведення спекулятивних операцій, що супроводжується додатковим доходом;

– Страхування фінансових ризиків;

– Формування вторинних резервів у формі високоліквідних цінних паперів, що в свою чергу забезпечує ліквідність банку;

– Диверсифікація банківських операцій, що мінімізує та унеможливлює банківські ризики;

– Розширення ряду банківських послуг та збільшення клієнтської бази [16, с. 59].

Вищезазначене демонструє факт, що банківські установи проводять різні види операцій на ринку цінних паперів. Зокрема, основні операції банків на ринку ЦП представлені на рисунку 1.1.

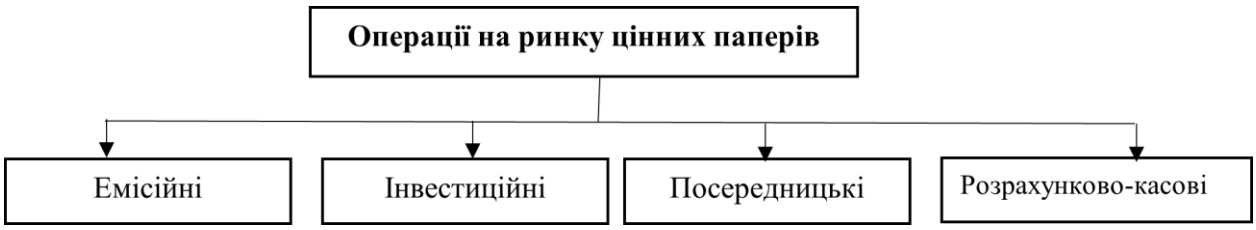

Рис. 1.2 – Види операцій банківських установ на ринку цінних паперів

Джерело: [16]

Розглянемо кожен вид операцій банку на ринку ЦП окремо. Відтак, емісійні операції є операціями з випуску, тобто емісії, власних цінних паперів. До емісійних операцій також відносяться первинне розміщення емітованих цінних паперів та операції з реалізації прав інвесторів, засвідчених емітованими банками цінними паперами.

В більшій мірі, банківські установи проводять емісійні операції на ринку задля можливості збільшення їх капіталу на перспективу, а також для покращення рівня ліквідності своєї діяльності, що сприятиме уникненню та унеможливленню ризиків та банкрутства.

Проводячи інвестиційні операції та виступаючи в ролі інвестора на ринку, банки здійснюють обслуговування власних інвестиційних потреб (дані операції проводяться за власний рахунок). Основною метою провадження даної діяльності є отримання прибутку за наявними цінними паперами у майбутньому. Сутність обслуговування власних інвестиційних потреб полягає у формуванні та реалізації операцій із інвестиційним портфелем цінних паперів, тобто у цьому випадку банк задовольняє власні потреби у наявності та дієвості ЦП.

Посередницька діяльність банку є протилежною до інвестиційної, адже за нею стоїть обслуговування інвестиційних потреб клієнтів на ринку, а не власних. Дані операції проводяться на комерційній основі, тобто за рахунок клієнтів. У цьому випадку банки керуються Законом України «Про ринки

капіталу та організовані товарні ринки», а саме «діяльністю акціонерних товариств і товариств з обмеженою відповідальністю з надання фінансових та інших послуг у сфері розміщення та обігу цінних паперів, обліку прав на цінні папери та прав за цінними паперами, управління активами інституційних інвесторів…[33]». Отже, банківські установи виступають у ролі посередника між своїми клієнтами та ринком ЦП, інвестуючи фінансові ресурси у ринкові операції та формуючи інвестиційний портфель цінних паперів клієнтам. Дана посередницька діяльність є прибутковою для банків та вигідною для клієнтів, адже за рахунок професіоналізму у сфері інвестування на ринку, банки спроможні сформувати потужний портфель цінних паперів із відповідною дохідністю для клієнта, при цьому отримуючи дохід від своїх послуг посередника.

Розрахунково-касові операції пов’язані із обслуговування ринку цінних паперів та включають в себе: « надання кредитів на придбання цінних паперів та під заставу цінних паперів; надання банківських гарантій по випускам облігацій і інших цінних паперів (наприклад, житлових сертифікатів); виконання функцій платіжних агентів емітентів; ведення рахунків учасників ринку цінних паперів; здійснення грошових розрахунків за підсумками операцій на ринку цінних паперів… [26]».

Усі види банківських операцій на ринку цінних паперів регламентуються спеціальним дозволом – ліцензією. Дані права на провадження діяльності на ринку ЦП, тобто ліцензія, видається НКЦПФР або уповноваженими нею органами на підставі генеральної ліцензії. Дозвіл на реалізацію банківської діяльності на ринку є трьох видів: 1) ліцензія професійного учасника ринку цінних паперів; 2) ліцензія на провадження діяльності з ведення реєстру; 3) ліцензією фондової біржі. Станом на тепер, більшість банківських установ керуються ліцензією першого типу, що включає в себе емісійну, інвестиційну, брокерську, дилерську, депозитарну, клірингову, дочірню діяльності [26].

Поступове удосконалення банківської діяльності в Україні характеризується зміцненням позицій банківських установ на ринку цінних паперів. Про даний факт свідчить дані аналізу ринку ЦП: сім із десяти найбільших емітентів акцій є банками. Відповідно до цього, розглянемо місце банків на ринку ЦП (рис.1.2.).

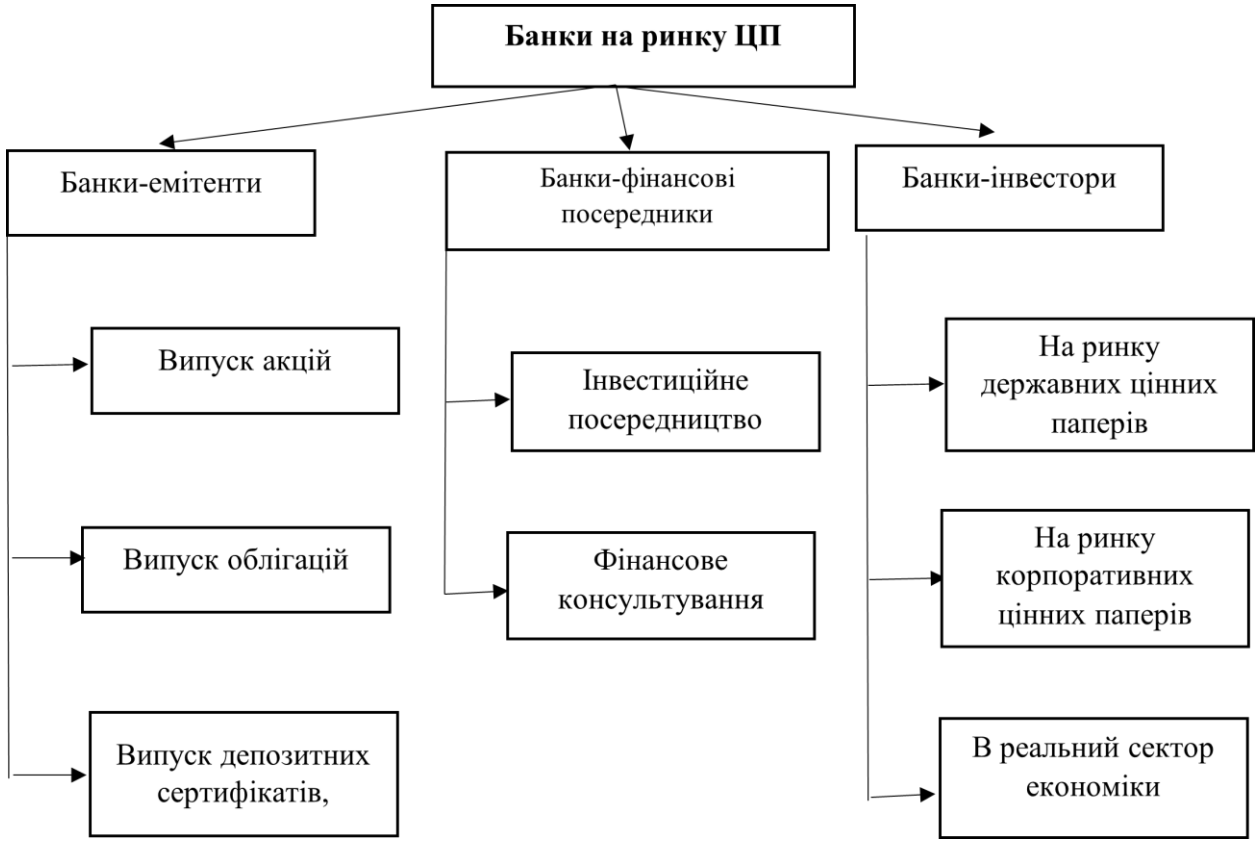

Рис. 1.3 – Місце банківських установ в інфраструктурі ринку цінних паперів

Джерело: [11, с. 64]

Дані рисунка 1.2 свідчать про те, що банківські установи на ринку цінних паперів виступають у ролі емітентів, фінансових посередників та інвесторів. Відповідно до цього, варто виокремити універсалізацію банківської діяльності та змогу працювати у різних векторах операційної діяльності на ринку цінних паперів.

На національному рівні найбільш регламентованою є емісійна діяльність щодо власних цінних паперів банків. У той час як інвестиційна та посередницька діяльності є менш законодавчо регламентованими, проте не менш активними та прибутковими.

Розглянувши принципи, роль та місце банків на ринку цінних паперів, варто виокреми позитивні та негативні сторони участі банківських установ в операціях на ринку ЦП (рис. 1.3).

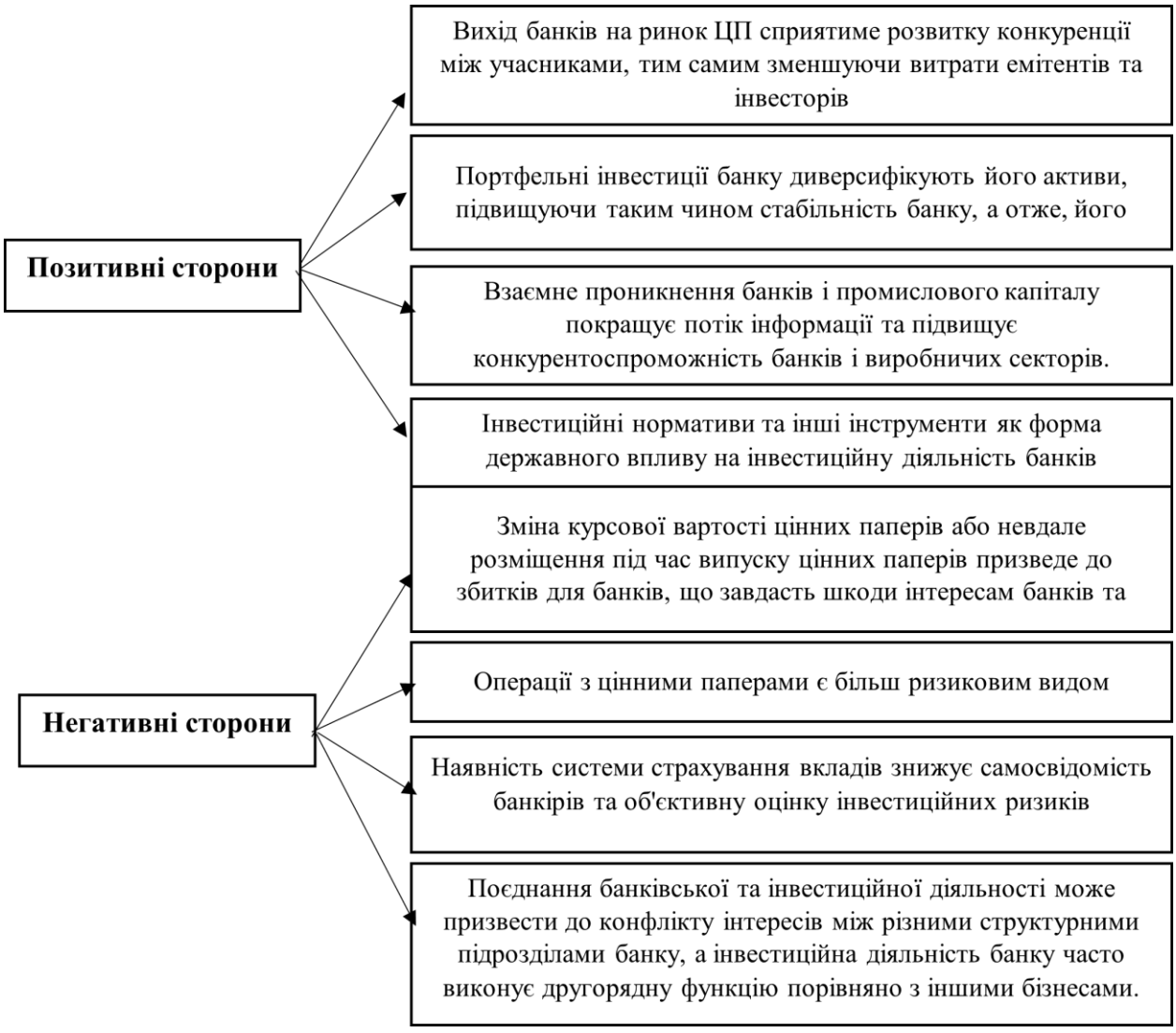

Рис. 1.4. – Позитивні та негативні сторони діяльності банківських установ на ринку цінних паперів

Джерело: [17, с. 283]

Отже, до сильних сторін функціонування банків на ринку цінних паперів варто віднести: залучення банків, як одних із найбільших емітентів, що сприяє розвитку конкуренції на ринку; диверсифікація активів банку, що підвищує його стабільність; взаємопроникнення банківського та промислового капіталів, що посилює конкурентоздатність банків та виробничого сектору.

Щодо негативного впливу діяльності банків для ринку цінних паперів, то варто виділити: збитковість банків, що спричинена зміною курсу вартості ЦП або невдалим інвестуванням у певну групу цінних паперів; високий рівень ризиковості діяльності; система страхування депозитів зменшує самосвідомість банкірів.

Отже, провівши дослідження щодо сутності, ролі та значення банківської діяльності на ринку цінних паперів варто виокремити наступні висновки. Ефективне та дієве функціонування ринку цінних паперів на пряму пов'язане зі діяльністю банківських установ. Основна роль банківських інститутів на ринку цінних паперів визначається у можливості залучення (інвестування) тимчасово вільних власних та/або клієнтських фінансових ресурсів. Метою діяльності банків на ринку ЦП є задоволення власних та/або клієнтських потреб, що вимірюється розмірами доходів. Вихід банків на ринок цінних паперів та провадження своєї операційної діяльності здійснює безпосередній вплив на макроекономічну рівновагу в країні та визначає стан фінансового та реального секторів економіки. Констатуємо, що станом на тепер, банки є невід'ємною частиною ринку цінних паперів, що, з однієї сторони, дозволяє банківським установам здійснювати свою вторинну діяльність (первинною діяльністю є надання банківських послуг), отримуючи дохід та покращуючи рівень ліквідності та, з іншої сторони, посилювати здорову конкуренцію та сприяти всебічному помірному розвитку ринку цінних паперів. Результатом дослідження ролі, значення та виокремлення власного трактування сутності діяльності банківських установ на ринку цінних паперів.

1.2. Нормативно-правове забезпечення та методологічні підходи до дослідження діяльності банків на ринку цінних паперів

Соціально-економічний розвиток в країні, забезпечення макроекономічної рівноваги, поступове досягнення середньострокових та довгострокових національних цілей знаходиться в прямій залежності від ефективності фінансового ринку, зокрема і від такого його сегменту, як ринок цінних паперів. Ринок ЦП є потужною платформою для національної економіки, адже своєю діяльністю ринок дозволяє акумулювати тимчасово вільні фінансові ресурси та направити їх у різні конкурентні сфери економіки, тим самим вирішуючи ряд важливих соціально-економічних програм.

Банківські установи посідають провідну роль у діяльності ринку цінних паперів. Саме банки здійснюють емісію цінних паперів та проводять інвестування реального сектору національної економіки і залучення вітчизняних та іноземних капіталів, що сприяє поступовому забезпеченню економічної стабільності та соціальному розвитку. Суттєвий вплив банків на ринок цінних паперів призвів до формування дієвої нормативно-правової бази на національному рівні. Дані питання щодо регламентації діяльності банків при виході на ринок цінних паперів є актуальними та потребують детального дослідження.

Основним законодавчим документом, що регулює усю банківську діяльність є Закон України «Про банки та банківську діяльність» [31]. Відповідно до його положень, банки «крім надання фінансових послуг, мають право здійснювати ще діяльність на ринку цінних паперів щодо: інвестицій; випуску власних цінних паперів; зберігання цінностей (у тому числі щодо обліку і зберігання цінних паперів…[31]». Тобто даний Закон регулює основні постулати виходу банківської операційної діяльності на ринок цінних паперів на первинному рівні. Діяльність банків на ринку цінних паперів регламентує Закон України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» [33].

Механізм регулювання діяльності банків на ринку цінних паперів представлена потужною системою взаємопов’язаних інститутів та нормативно-правових актів. Система державного регулювання діяльності банків на ринку цінних паперів представлена на рисунку 1.4.

Основними інститутами, які безпосередньо здійснюють регулювання банківської діяльності на ринку цінних паперів є Національний банк України та Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. Нормативно-правовою базою є Закони України «Про Національний банк України», «Про банки і банківську діяльність», «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні», «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки», «Про акціонерні товариства», «Про інвестиційну діяльність».

Першочергово, Національним банком України надається письмовий дозвіл банку щодо можливості здійснення інвестування, у тому числі в цінні папери. Чинним законодавством у сфері банківської діяльності визначено, що банк має право здійснювати діяльність щодо інвестицій.

Національним банком України проводиться постійний контроль дотримання встановлених вимог щодо здійснення банками інвестиційної діяльності, від якого безпосередньо залежать економічні нормативи інвестування. Відтак, задля мінімізації інвестиційного ризику, Національним банком встановлені такі нормативи:

– «норматив регулювання окремого інвестування цінних паперів кожною установою, яка є суб'єктом будь-якої підприємницької діяльності юридичної особи (підприємство, організація, компанія, фірма, установа тощо (Н11)), яке встановлюється з метою обмеження ризиків, пов'язаних з інвестиціями. Окремі юридичні особи Акції, паї, акції та інвестиційні сертифікати.. [26]»;

– «норматив загальної суми інвестування (Н12), що встановлюється для обмеження ризику, пов'язаного із здійсненням банком інвестиційної діяльності… [26]».

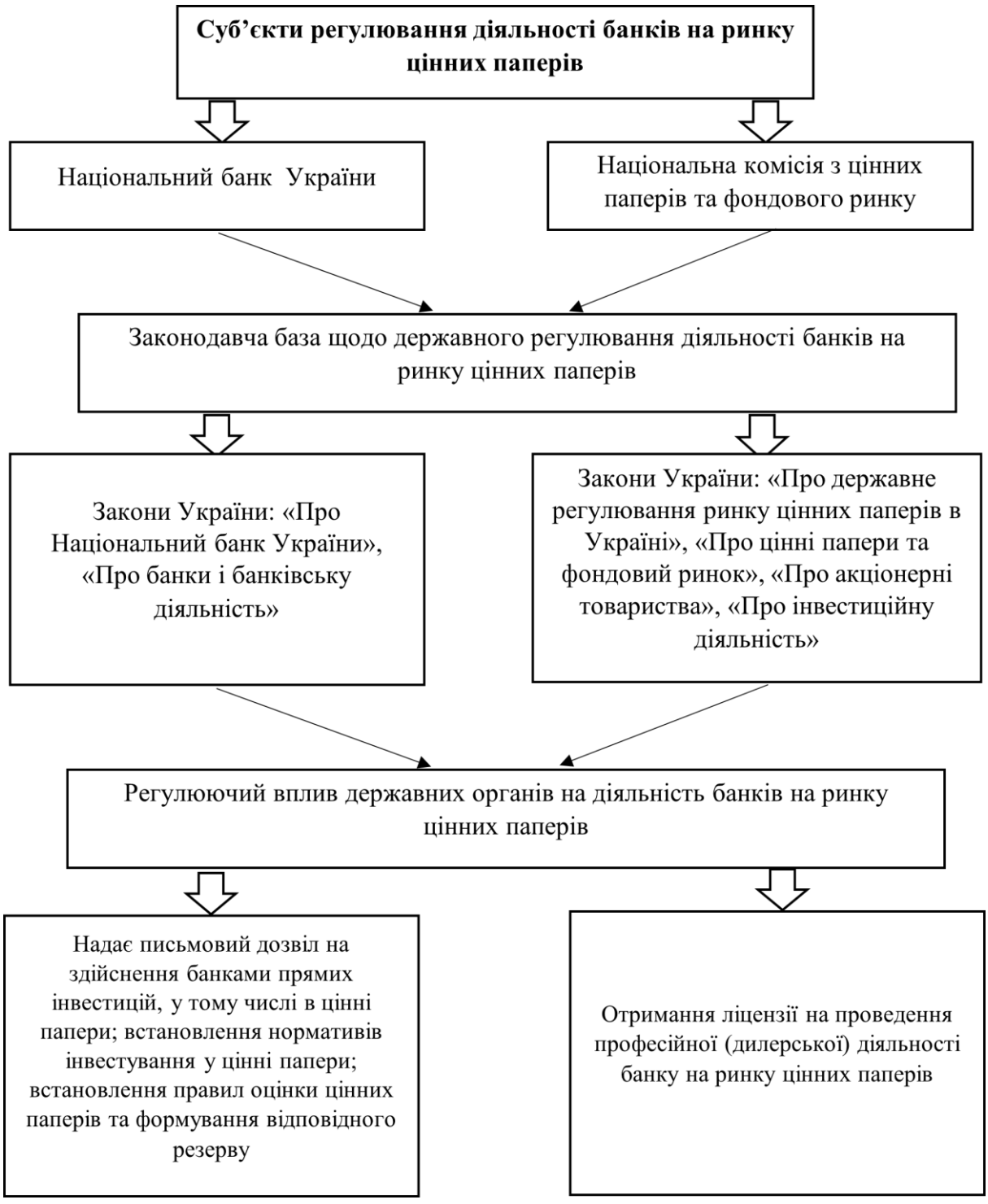

Рис. 1.5. – Система державного регулювання діяльності банків на ринку цінних паперів

Джерело: [33]

Задля усунення та унеможливлення інвестиційних ризиків під час проведення операцій на ринку цінних паперів Національним банком України

впроваджені правила оцінки цінних паперів на нормативи щодо формування відповідного резерву. Встановлений на нормативно регламентований порядок встановлення та формування резерву щодо формування портфелю цінних паперів.

Банк, який має намір своєю операційною діяльністю вийти на ринок цінних паперів повинен розробити та затвердити внутрішньобанківське положення, що структурно складається з: умов та підстав віднесення цінного папера до відповідного портфеля; порядок оцінки цінних паперів та ризику цінного папера та ін.

Національним банком України здійснюється постійних контроль щодо дотримання банками встановлених економічних нормативів. Дані економічні нормативи розраховуються на основі звітності щоденних балансів та додаткових даних.

Звітність щодо дотримання банками нормативів Н11 та Н12 подається до НБУ щомісяця. Якщо під час проведення контролю виявиться, що банк не дотримується нормативів представники Національного банку України повинні відреагувати та застосувати відповідні заходи впливу.

До заходів впливу відноситься:

– Попередження у вигляді письмового застереження;

– Договір між НБУ та банком щодо усунення ситуації;

– Скликання загальних зборів правління банку задля ухвалення відповідної програми усунення кризової ситуації та розробки механізму покращення фінансового становища;

– Формування наступних наказів: припинити виплату дивідендів або будь-яку іншу форму розподілу капіталу, покращити економічні стандарти банків, обмежити, зупинити або припинити певні види високоризикового бізнесу, що здійснюються банками, заборонити надання позик, накладати штрафи на банки, забороняти банкам основним акціонерам використовувати право голосу придбаних акцій (паїв) звільняти посадових осіб банку.

– У разі недотримання економічних нормативів Національний банк може не лише примати відповідні міри по відношенню до банків, а й притягнути до адміністративної відповідальності їхніх керівників. Адміністративна відповідальність до керівників здійснюється у вигляді штрафів. Законом України «Про банки і банківську діяльність» визначено, що в окремих випадках, за наявності відповідних підстав, Національний банк може відкликати ліцензію банку та розпочати процес реорганізації або ліквідації банку [31].

Ще одним важливим регулятором ринку цінних паперів є Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР), що діє на підставі «Положення про НКЦПФР».

«Основними завданнями НКЦПФР є:

1) формування та забезпечення реалізації єдиної державної політики щодо розвитку і функціонування ринку цінних паперів та похідних (деривативів) в Україні, сприяння адаптації національного ринку цінних паперів до міжнародних стандартів;

2) координація діяльності державних органів з питань функціонування в Україні ринку цінних паперів та похідних (деривативів);

3) здійснення державного регулювання та контролю за емісією і обігом цінних паперів та похідних (деривативів) на території України;

4) захист прав інвесторів шляхом здійснення заходів щодо запобігання і припинення порушень законодавства на ринку цінних паперів та законодавства про акціонерні товариства, застосування санкцій за порушення законодавства у межах своїх повноважень;

5) сприяння розвитку ринку цінних паперів та похідних (деривативів);

6) узагальнення практики застосування законодавства України з питань емісії (випуску) та обігу цінних паперів в Україні, розроблення пропозицій щодо його вдосконалення;

7) здійснення державного регулювання та контролю у сфері спільного інвестування;

8) здійснення у межах компетенції державного регулювання та контролю у сфері накопичувального пенсійного забезпечення;

9) здійснення у межах компетенції державного регулювання і нагляду у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму;

10) здійснення у межах компетенції заходів щодо запобігання і протидії корупції;

11) здійснення у межах повноважень, визначених законодавством, нагляду на консолідованій… [31]».

Варто зазначити, що на ринку цінних паперів присутнє поняття саморегулювання. Відтак саморегулювання здійснюється наступними інститутами: ОПУ, а також саморегулівні організації професійних учасників ринку цінних паперів (СРО), що здійснюють саморегулювання за певним видом професійної діяльності.

Результативність та дієвість політики у сфері регулювання ринку цінних паперів оцінюється через призму основних показників поточного стану функціонування ринку та фінансово-економічних показників банку. Даний аналіз буде проведений у розділі 2.

Дослідивши нормативно-правову базу та структуру системи регулювання діяльності банківських установ на ринку цінних паперів з боку держави, вважаємо за потрібне виділити, що діючому національному законодавстві немає чітко зазначеного переліку цінних паперів, що можуть бути проінвестовані банком, тобто не має вимог до структуризації банківського портфеля цінних паперів [26]. Отже, в результаті дослідження варто зробити наступні висновки: система регулювання банківської діяльності на ринку цінних паперів включає нормативну базу та відповідні інститути. Основними регуляторами на ринку цінних паперів є Національний банк України та Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. Даними інститутами здійснюється постійний контроль одо дотримання банками вимог. У разі виявлення порушень здійснюються відповідні заходи.

Щодо нормативно-правової бази, то вона представлена такими документами як Закони України «Про Національний банк України», «Про банки і банківську діяльність», «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні», «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки», «Про акціонерні товариства», «Про інвестиційну діяльність».

Задля подальшого удосконалення нормативної бази у сфері регулювання банківської діяльності на ринку ЦП рекомендовано затвердити та структурувати відповідний перелік цінних паперів, що можуть входити у банківський портфель. В продовження, варто на національному рівні затвердити обмеження щодо цінних паперів, які можуть входити в банківський портфель та відповідно до цього встановити ліміти.

РОЗДІЛ 2
ОЦІНКА ДІЯЛЬНОСТІ АТ КБ «ПРИВАТБАНК» НА РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ УКРАЇНИ

2.1. Загальна характеристика фінансово-економічного стану АТ КБ «Приватбанк»

Станом на тепер фінансово-економічна система України характеризується спадом виробництва, низькою платоспроможністю та критичною залежністю від міжнародного фінансування, що спричинено економічною нестабільністю, яка є наслідком початку повномасштабного вторгнення країною-агресором на територію нашої країни. Банківська система, як невід'ємна складова фінансово-економічної системи, також піддалася суттєвому впливу, що супроводжується зміною кількості банківських установ, планових фінансових результатів та перспектив розвитку банківської системи у середньостроковому та довгостроковому періоді. Це й обумовлює потребу у здійснені аналізу фінансово-економічного стану державних банків та зокрема АТ КБ «Приватбанк».

У перші місяці повномасштабного вторгнення банківський сектор піддався негативному впливу збоку економічного спаду та показав погіршення фінансових показників. Проте послідовна адаптація трансформація банків до нових реалій функціонування призвела до поступового відновлення операційної діяльності та нарощення прибутковості.

АТ КБ «Приватбанк» є флагманом банківської системи та системно важливим елементом фінансово-економічного сектору України. Впродовж 2022 року Банк забезпечує безперебійну роботу електронних сервісів, що є необхідним в період воєнного стану. А також частину своїх прибутків спрямовує на забезпечення оборони країни [24].

АТ КБ «Приватбанк» проводить політику щодо забезпечення макроекономічної рівноваги в країні. Зокрема, правління банку у 2022 році

зосередило увагу на кредитування аграрного сектору та надання допомоги малому та середньому бізнесі. Так, протягом звітного року на підтримку бізнесу було видано кредитів у розмірі 23,8 млрд. грн., що в свою чергу зумовило збільшення кредитного портфеля Банку в частині коштів юридичних осіб.

Також задля унеможливлення впливу ризиків у «Приватбанку» було створено резервний фонд загальною сумою понад 14,5 млрд. грн. Основною метою формування резервного фонду є усунення кредитних ризиків та зниження наслідків, спричинених воєнними діями, підтримка медичних закладів, забезпечення макроекономічної рівноваги у воєнний період та допомога у розвитку економіки у післявоєнний період.

Проаналізуємо поточний фінансово-економічний стан АТ КБ «Приватбанку» більш детально.

Таблиця 2.1

Структура власного капіталу АТ КБ «Приватбанк» впродовж 2018-2022 рр., млн. грн.

Найменування	2018	2019	2020	2021	2022	Відхилення 2022/2018
Статутний капітал	206060	206060	206060	206060	206060	-
Емісійний дохід	23	23	23	23	23	-
Результат від операцій з акціонером	12174	12174	12174	12174	12174	-
Резервні та інші фонди банку	6211	6850	8481	9696	11449	5238
Накопичений дефіцит	190388	169918	171665	157247	156749	-33639

Джерело: [24]

У таблиці 2.1 представлена структура власного капіталу банку впродовж 2018-2022 рр. Як бачимо, суми статутного капіталу, емісійного доходу, результату від операцій з акціонерами змін впродовж п’яти років не зазнали, що свідчить про фінансову стійкість аналізованого банку. Накопичений капітал мав характерну тенденцію до зменшення, що характеризує покращення фінансового стану банку (Додаток А).

Варто зазначити, що незважаючи на кризові явища в економічній системі держави, спричинені дією воєнного стану, АТ КБ «Приватбанк» впродовж

2022 року акумулював позитивний фінансовий результат (прибуток). Також варто відзначити активну позицію Банку щодо забезпечення стійкості банківської системи та підтримці економіки країни, на суттєво вплинуло на фактичну результативність діяльності банків та їх підсумковий прибуток.

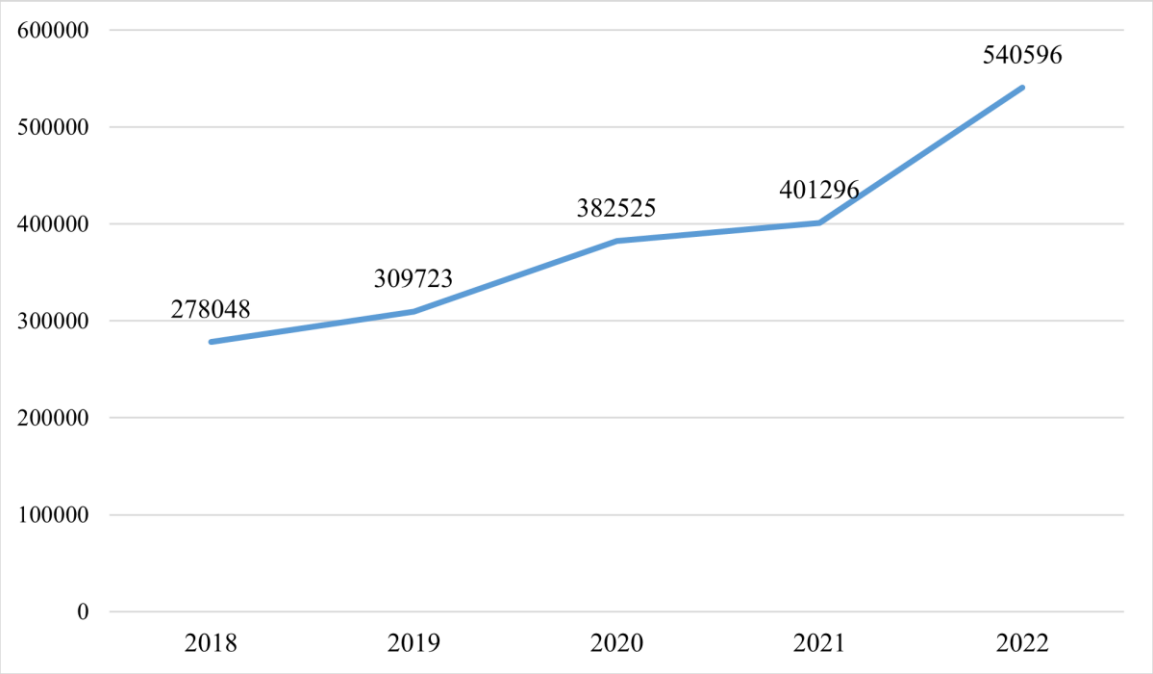

Рис 2.1 – Динаміка суми активів АТ КБ «Приватбанк» впродовж 2018-2022 рр., млн. грн.

Джерело: [24]

Загалом, чисті активи банків з державною участю у 2022 році становили 1097789 млн. грн., що свідчить про адаптацію до нових умов функціонування та ефективну діяльність, що призвела до нарощення фінансових результатів. Щодо загальної банківської системи, то результати комерційних банків показали спад, що характеризує посилення участі держави у банківській системі. Показники усіх державних банків у 2022 році продемонстрували зростання. Найбільшою результативністю характеризуються показники АТ КБ «Приватбанк».

Звітність АТ КБ «Приватбанк» демонструє характерну тенденцію до зростання активів з кожним наступним роком впродовж п’яти років. Незважаючи на складну фінансово-економічну ситуацію в країні у 2022 році, спричинену повномасштабним вторгненням країни-агресора, активи Банку мали тенденцію до зростання та у поточному році склали 540596 млн. грн.

Таблиця 2.2

Структура активів АТ КБ «Приватбанк» за 2018-2022 рр., млн. грн.

Показники	2018	2019	2020	2021	2022	Відхилення 2022/2018
Грошові кошти та їх еквіваленти	27360	45894	49911	52835	96380	69020
Заборгованість банків	-	27118	25059	26243	103837	-
Кредити та аванси клієнтам	50140	59544	55021	68218	68084	17944
Інвестиційні цінні папери:						-
- За справедливою вартістю через прибуток чи збиток	86244	84680	100750	93096	95716	9472
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	79299	66602	119196	129074	143920	64621
- За амортизаційною собівартістю	14538	875	1715	107	116	-14422
Поточні податкові активи	184	2257	6660	9978	9079	8895
Інвестиції в дочірні та асоційовану компанію	30	155	30	30	30	-
Інвестиційна нерухомість	3340	3379	2933	1989	2155	-1185
Активи з права користування	-	1716	1748	1288	1389	-
Основні засоби та нематеріальні активи	3793	4764	5894	6074	5228	1435
Інші фінансові активи	2743	2210	3448	2674	4309	1566
Інші активи	8899	9285	8900	9713	9189	290
Майно, що перейшло у власність банку	1361	1244	1228	-	-	-
Активи, утримані для продажу	117	-	32	-	-	-
Всього активів	278048	309723	382525	401296	540596	262548

Джерело: [24]

Відповідно до аналітичних даних таблиці 2.2 констатуємо, що активи протягом 2018-2022 років мали характерну тенденцію до зростання, а саме: у 2022 р. порівняно з 2018 р. на 262548 млн. грн. Таке зростання було спричинено суттєвим збільшенням у 2022 році інвестиційних цінних паперів (Додаток А).

Впродовж 2022 року у структурі активів банку найбільшу частку зайняли інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через із загальним сукупним доходом – 31,2%,у порівняні з 2021 роком відбулося збільшення на 9,7%. Бачимо, що загальна величина грошових коштів АТ КБ «Приватбанк» за

2022 р. у порівнянні з 2018 р. збільшилась за рахунок підвищення рівня ефективності здійснення грошових операцій.

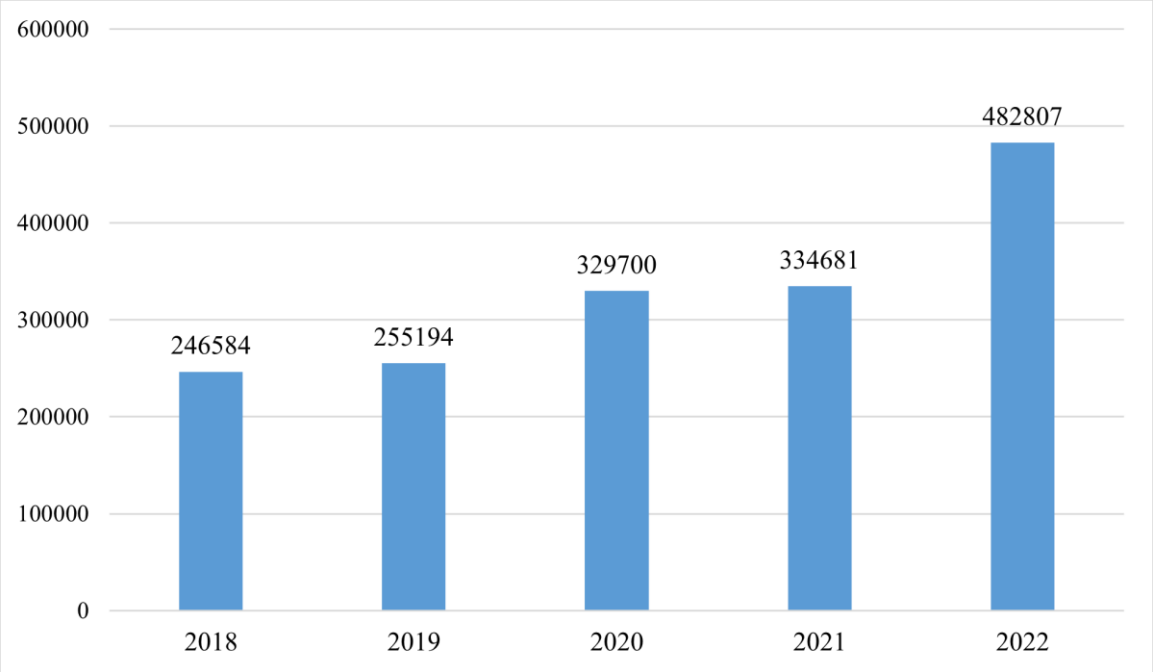

Рис. 2.2 – Динаміка пасивів АТ КБ «Приватбанк» впродовж 2018-2022 рр, млн. грн.

Джерело: [24]

Розглянемо результативність діяльності державних банків у частині зобов'язань. Загалом, структурно у 2022 році частка зобов'язань державних банків у банківській системі склала 51,7 %. Даний показник у попередніх аналізованих роках 2020-2021 становив 53,5% та 47,1 % відповідно.

Якщо сконцентрувати увагу на зобов'язаннях державних банків, то варто визначити, що найбільш потужним банком в частині приросту суми зобов'язань є АТ КБ «Приватбанк». За результатами аналізу структури і динаміка пасивів Банку за 2018-2022 рр., можна стверджувати, що найбільшу частку в пасивах банку у 2022 році займали зобов'язання – 86,2%, відповідно, де кошти клієнтів становили 94,8%.

Також у 2022 році Банк мав капітальні зобов'язання, передбачені контрактами, стосовно будівництва будівель та придбання комп'ютерів, меблів та офісного обладнання на загальну суму 241 млн. грн. Проте, прибутковість

Банку є на високому рівні та достатньою задля покриття відповідних зобов'язань. Динаміка чистого прибутку впродовж 2018-2022 рр. представлена на рис.

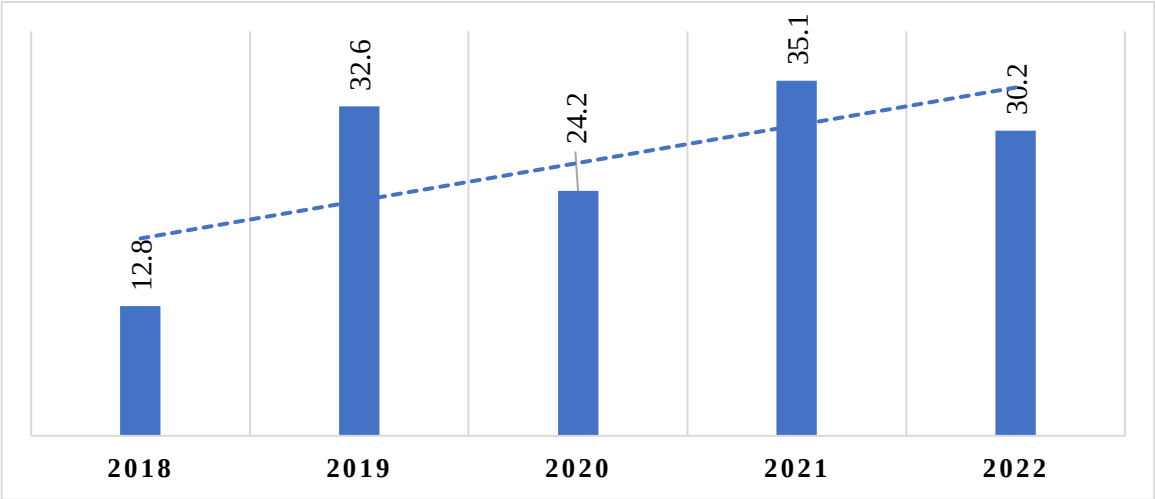

Рис. 2.3 – Чистий прибуток (збиток) АТ КБ «ПриватБанку за 2018-2022 рр., млрд. грн.

Джерело: [24]

Розмір чистого прибутку банку за 2022 рік склав 30,2 млрд. грн., що на 4,9 млрд. грн. менший ніж у аналізованому 2022 році. Проте, варто зазначити, що цей показник залишається максимальним фінансовим результатом усього банківського сектору України. Лінія тренду свідчить про те, що розмір чистого прибутку АТ КБ «ПриватБанк» має позитивну тенденцію. Виключенням є 2022 рік, де спостерігається тенденція до зменшення, що спричинено початком повномасштабного вторгнення в країну та ведення активних бойових дій на території країни.

Загалом, у 2022 році державні банки змогли акумулювати чистий процентний дохід у сумі 42,6 млрд. грн. та чистого комісійного доходу у розмірі 20 млрд. грн. У розрізі банків найбільшу суму доходів мобілізував АТ КБ «Приватбанк», зокрема: чистого процентного доходу – 26,2 млрд. грн. та комісійного доходу у розмірі 14 млрд. грн.

Впродовж 2022 року на формування позитивного фінансового результату (прибутку) вплинули такі фактори: поступова адаптація до нових умов

функціонування, нарощення кредитного портфеля за рахунок надання підтримки малому та середньому бізнесі, дієві та результативні дії Національного банку України, спрямовані на підтримку банківської системи.

Щодо витрат державних банків та АТ КБ «Приватбанку», зокрема, то у період воєнного стану вагома частина фінансових ресурсів була направлена на адаптацію банківської системи та на забезпечення економічної рівноваги. Відповідно до цього, фактичні результати доходів банків з державною участю не в повній мірі відповідають плановим показникам.

Досліджуючи фінансово-економічний стан Банку невід'ємним є аналіз його кредитної та депозитної політики (рис. 2.4).

Показники банківської системи щодо сум депозитів, варто стверджувати, що банки з державною участю є лідерами депозитного ринку. Так, державним банкам належить 52,6% залучених коштів фізичних та юридичних осіб. Структурно АТ КБ «Приватбанку» належить 24,5%. Варто зазначити, що поточна ситуація в країні вплинула на збільшення сум депозитів. Насамперед, це відбулось за рахунок збільшення депозитів у гривнях, що було спричинено приростом номінальних доходів населення, в більшій мірі, через виплату військовослужбовцям.

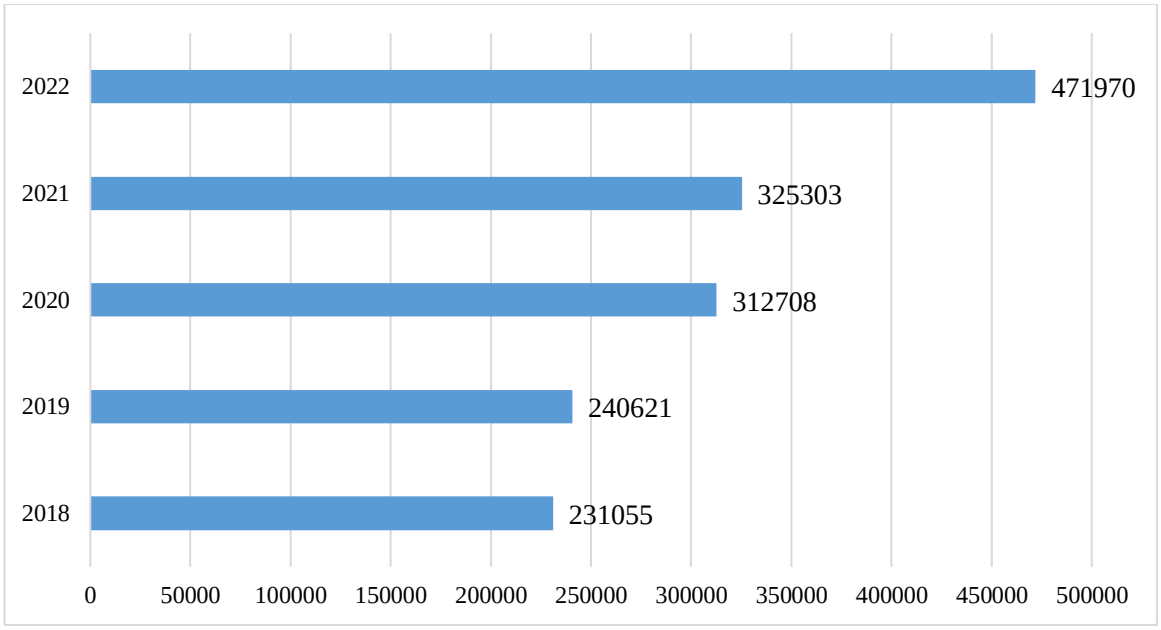

Рис 2.4 – Динаміка суми депозитів АТ КБ «Приватбанк» впродовж 2018-2022 рр., млн. грн.

Джерело: [24]

За 2022 звітний рік депозитний портфель Банку становив 471970 млн. грн., що на 146667 млн. грн. більше ніж у аналізованому 2021 році. Зростання обсягів депозитів у воєнний період свідчить про високий рівень довіри населення до діяльності «Приватбанку». Структурно депозити Банку поділяються на строкові депозити юридичних та фізичних осіб (юр. осіб – 10 530 млн. грн. та фіз. осіб – 146 млн. грн.) та поточні рахунки юридичних та фізичних осіб (юр. осіб – 293 млн. грн. та фіз. осіб – 46 млн. грн.) та коштів клієнтів Кіпрської філії Банку, які були предметом конвертації зобов'язань в капітал при націоналізації в 2016 році (Додаток А).

Фінансова звітність свідчить про те, що у 2022 році показники Банку зазнали збитків внаслідок переоцінки іноземної валюти за цими коштами клієнтів у розмірі 2 790 млн. грн. Варто зазначити, що Центральним банком Кіпру була встановлена заборона на проведення міжбанківських розрахунків «Приватбанком».

Таблиця 2.3

Місце банків із участю держави на ринку депозитів, 2020-2022 рр., млрд. грн.

Показник	2020	2021	2022	Відхилення (2022/2020)
Всього депозитів у банках України	1363,1	1526,7	1698,7	335,6
Всього депозитів у державних банках, у т.ч.	735,6	728,8	892,7	157,1
АТ «Укрексімбанк»	114,6	121,4	153,7	39,1
АТ «Ощадбанк»	184,8	188,9	206,3	21,5
АТ КБ «Приватбанк»	309,5	321,7	416,2	106,7
АБ «Укргазбанк»	126,6	96,7	115,5	-11,1

Джерело: [22, 28]

Приріст депозитів свідчить про адаптивність банківської системи до поточної ситуації в країні та стабільність у функціонуванні банків, адже в період макроекономічної кризи довіра суспільства до банків є вирішальною та означає, що населення і підприємства більше довіряють банкам з державною

участю аніж комерційним. Така позиція надає ще більші переваги державним банкам.

АТ КБ «Приватбанк» є провідним банком країни, що уособлює стабільність та постійний розвиток у своєму функціонуванні, що є пріоритетний у подальшому розвитку економіки нашої країни. Така позиція Банку супроводжується потужною та розгалуженою банківською інфраструктурою, великою кількістю клієнтів та постійним зростанням попиту на послуги. Підтвердженням усіх цих елементів є позитивний фінансовий результат Банку. «Приватбанк» характеризується першістю на ринку банківських послуг та визначає респектабельність розвитку нашої країни.

Проаналізуємо поточний стан кредитного портфеля Банку. Загалом, кредитний портфель усіх державних банків зазнав значного впливу з боку поточної ситуації в країні, а саме дії воєнного стану. Зокрема, від початку повномасштабного вторгнення спостерігається скорочення попиту на кредити. Також збільшилася частка непрацюючих кредитів, відповідно, банки прискорили визнання кредитних втрат внаслідок війни.

Загалом, у впродовж 2022 року сума наданих кредитів державними банками склала 53,5% загальної суми кредитування банківської системи. Найбільш активна діяльність щодо кредитування відзначається у АТ КБ «Приватбанка», його показника сягають 22,5% кредитів усієї банківської системи та 42% кредитів банків з державною участю.

Таблиця 2.4

Аналіз кредитного портфелю АТ КБ «Приватбанк» за 2018-2022 рр., млн. грн.

Показник	2018	2019	2020	2021	2022	Відхилення 2022/2018
Кредити та дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	185575	212795	210579	163513	167931	-17844
Кредити юр. особам	3479	5648	6250	4091	5340	1865
Кредити фізичним особам – кредитні картки	30354	45314	51890	45314	46593	16239
Кредити фізичним особам	9130	12923	11467	9858	3913	-5217

– іпотечні кредити						
Кредити фізичним особам – споживчі кредити	3144	4193	4148	5343	3880	736
Кредити фізичним особам – кредити на авто	264	332	250	394	328	64
Кредити фізичним особам – інші кредити	769	672	498	83	26	-743
Кредити підприємствам малого та середнього бізнесу	3952	851	8555	11903	21311	17359
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	514	1612	2312	1067	649	135
Всього кредитів та авансів клієнтам	237181	291740	295949	242568	250496	13315

Джерело: [22, 24]

За аналізований період основним видом кредиту у АТ КБ «Приватбанк» був кредит за фінансовим лізингом, який склав 71,2%. Станом на 01.01.2023 року обсяг непрацюючих кредитів (NPL) становив 432,1 млрд. грн., у порівняні з аналогічним 2021 роком даний показник зріс на 27,3%, або на 92,6 млрд. грн. Щодо державних банків, то за результатами 2022 року сума NPL становила 323,1 млрд. грн., що на 17,4%, або на 47,8 млрд. грн. більше ніж у 2021 році.

Варто зазначити, що збільшення частки непрацюючих кредитів є негативним явищем для фінансово-економічної безпеки як банківської системи, так і національної економіки загалом. Збільшення NPL призводить до зниження прибутковості банківської системи, що безпосередньо здійснює вплив фінансовий сектор та розвиток та відновлення економіки у воєнний та повоєнний період.

За період 2019-2022 рр. спостерігалась тенденція до зростання коштів фізичних та юридичних осіб. Відповідно, економічний спад та макроекономічна нестабільність не здійснили суттєвого впливу на акумуляцію фінансових ресурсів банківською системою. Серед державних банків України найбільші результати в частині формування коштів клієнтів демонструє АТ КБ «Приватбанк», станом на 2022 рік сума коштів клієнтів становила 415,4 млрд. грн.

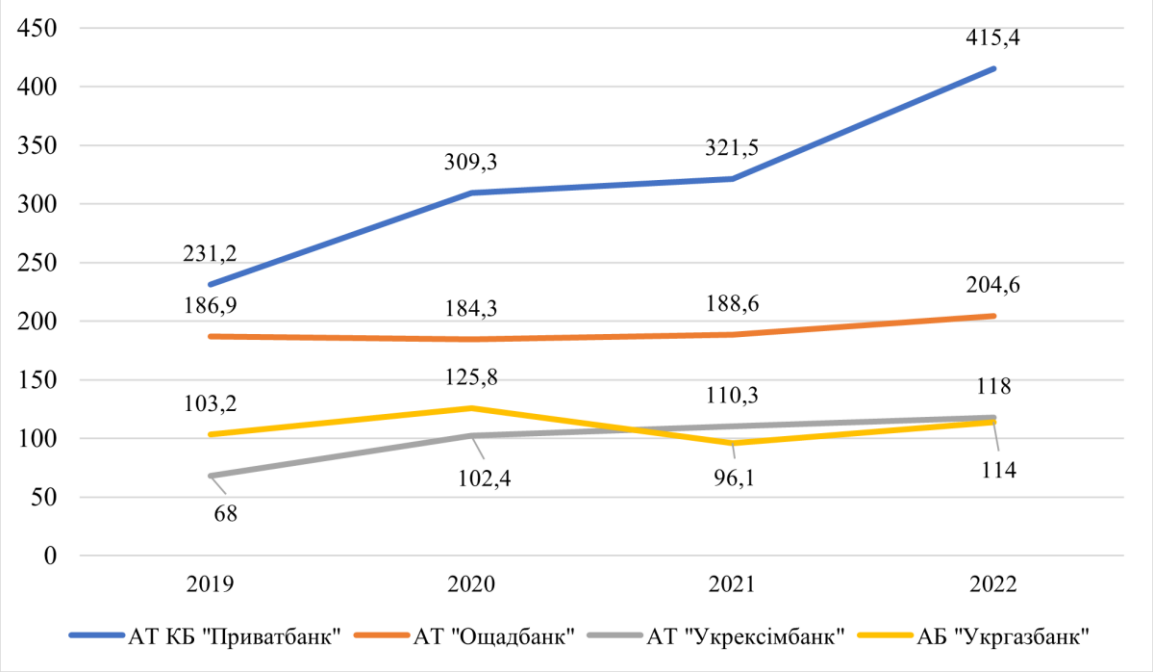

Рис. 2.5 – Кошти клієнтів (кошти юридичних та фізичних осіб) впродовж 2019-2022 рр., млрд. грн.

Джерело: [22, 24, 28]

Досліджуючи поточний фінансово-економічний стан АТ КБ «Приватбанк» та визначаючи перспективні напрями удосконалення його діяльності, особливу увагу варто зосередити на аналізі його фінансової стійкості, що визначається через показники економічних нормативів та розрахунок фінансових коефіцієнтів та індикаторів, відповідно до звітності Банку.

За допомогою відповідних розрахунків можна визначити достатність капіталу, якість портфелю активів та оцінити ефективність та дієвість загальної діяльності Банку. Також варто актуалізувати увагу на діагностиці платоспроможності банку, рентабельності та ліквідності, які відповідають за належний рівень фінансової стійкості та безпеки банку.

До зовнішніх чинників, які здійснюють безпосередній вплив на фінансові показники Банку є: соціально-політична ситуація в країні, стан фінансової системи, макроекономічне середовище, внутрішня стійкість банківської установи.

Відповідно до даних Національного банку України, АТ КБ «Приватбанк» впродовж 2022 року дотримувався усіх економічних нормативів, що свідчить про фінансову стійкість навіть у кризових умовах і платоспроможність Банку.

Таблиця 2.5

Економічні нормативи АТ КБ «Приватбанк» станом на 01.04.2023

Н1	Н2	Н3	Н7	Н8	Н9	Н11	Н12
54561158	23,06	11,53	6,37	0,00	0,00	0,00	0,00
Л13-1	Л13-2	LCRbb	LCRib	NSFR			
106,1004	0,2832	504,8179	376,1952	174,0579			

Джерело: [26]

Згідно наведеної інформації Банк станом на 01.04.2023 р. мав наступні показники фінансової стійкості.

Нормативи капіталу:

– Н1 – 54561158 тис. грн., (нормативна межа – 120 000 тис. грн.);

– Н2 – 23,06%, (нормативна межа – не менше 10%);

– Н3 – 11,53 % (нормативна межа – не менше 9%).

Нормативи кредитного ризику:

– Н7 – 6,37 % (нормативна межа – не більше 25%).

Ліміти довгої/короткої відкритої валютної позиції:

– Л13-1 – 106,1004% (нормативна межа – не більше 5%);

– Л13-2 – 0,2832 (нормативна межа – не більше 10%).

Таблиця 2.6

Коефіцієнтний аналіз фінансової стійкості АТ КБ «ПриватБанк»

Показник	Формула	Нормативне значення	2020	2021	2022
Коефіцієнт надійності	Співвідношення власного капіталу (К) до залучених коштів (Зк).	0,08-0,1	0,04	0,71	0,66
Коефіцієнт фінансового важеля	Співвідношення зобов'язань банку (З) і капіталу (К)	10-12	10,75	10,53	10,61
Коефіцієнт	Співвідношення	0,04-0,05	0,44	0,46	0,44

мінімального статутного фонду	власного капіталу (ВК) та залучених коштів (ЗК)				
Коефіцієнт мультиплікатора капіталу	Ступінь покриття активів (А) до (акціонерним) капіталом (Ка)	12-12	13,61	14,92	14,13
Коефіцієнт захищеності власного капіталу	Співвідношення капіталізованих активів (Ак) і власного капіталу (К)	0,3-1	0,841	0,998	0,975
Коефіцієнт мобільності власного капіталу	(Км) = Співвідношення власних оборотних коштів до власного капіталу	>0	0,779	0,854	0,8
Коефіцієнт розвитку клієнтської бази	(Клл. б.) Співвідношення коштів на поточних рахунках клієнтів на коррахунках до Сумарних зобов'язань	0,15-0,3	0,227	0,293	0,274
Коефіцієнт мобільності депозитної бази	Співвідношення строкових депозитів і депозитів до запитання	>1	1,846	1,968	1,901

Розраховано автором на основі [24]

Фінансова стійкість та економічна безпека банку повинна характеризуватись збалансованістю, достатністю капіталу та відповідних резервів, що напряму призводить до отримання позитивного фінансового результату (прибутку). Коефіцієнт фінансового важеля визначає здатність банку залучати кошти на фінансовому ринку. У Банку коефіцієнт фінансового важеля є в межах норми, але наближений до нижньої межі допустимого значення.

Загалом коефіцієнти фінансової стійкості демонструють задовільний стан фінансово-економічної безпеки банку та знаходяться у дозволеному діапазоні. Серед проблемних аспектів функціонування банку варто виокремити те, що основна операційна діяльність направлення на надання послуг клієнтам-фізичним особам, частка клієнтів-юридичних осіб значно менша. В період воєнного стану дана ситуація почала змінюватись, адже Банк активізував свою діяльність щодо підтримки агровиробників, малого та середнього бізнесу. На перспективу, зростання обсягів обслуговування юридичних осіб прямо призведе до зростання обсягів прибутку.

Таблиця 2.7

Показники рентабельності АТ КБ «ПриватБанк» за 2020–2022 роки

Рентабельність, %	2020	2021	2022
ROAA	7	8	7,8
ROAE	47	50	51
Чиста % маржа	8,6	8,9	8,9
%витрати%доходи	44,7	44,3	44,8

Розраховано автором на основі [24]

1. Рентабельність капіталу (ROE) розраховується за формулою:

$$ROE = П / ВК * 100\%,$$

де П - прибуток/(збиток) після оподаткування, ВК - власний капітал.

2. Рентабельність активів (ROA) розраховується за формулою:

$$ROA = П / А,$$

де П – прибуток, А – активи.

3. Чиста відсоткова маржа (ЧпрМ) розраховується за формулою:

$$ЧпрМ = ЧпрД / А *100\%,$$

де ЧпрД – чистий процентний дохід, А – активи.

Показник ROAA розраховують задля оцінки дієвості та ефективність роботи менеджменту щодо забезпечення прибуткової діяльності банківської установи. Нормативне значення даного показника має бути не менше ніж 1%. Відповідно, у 2022 році даний показник становить 7,8%, що свідчить про високий рівень рентабельності банківської установи.

Індикатор ROAE визначає пряму та стратегічну залежність між прибутковістю і ризиковістю діяльності. Нормативне значення даного показника становить не менше 15%. Так, впродовж аналізованого періоду даний показник коливався в межах 47-51%, що свідчить про незначний рівень ризиковості при значному рівні прибутковості Банку.

Загалом аналіз коефіцієнтів фінансової стійкості, ліквідності, рентабельності та аналіз динаміки основних показників дозволяють зробити

висновок, що АТ КБ «ПриватБанк» попри економічний спад та макроекономічну нестабільність, має позитивний фінансовий результат, задовільний рівень фінансової стійкості та безпеки.

Задля забезпечення ефективності, дієвості та раціональності у своїй діяльності, управління Банку на регулярній основі проводить моніторинг ліквідності та рентабельності. Дотримується економічних нормативів, встановлених Національним банком України. Також правління Банку створено резервний фонд, ресурси якого спрямовані на унеможливлення допущення ризиків, усунення наслідків військових дій (до прикладу, відновлення банківської інфраструктури та введення в експлуатацію відділень Банку, що знаходились на непідконтрольній території) та підтримку Банку, банківської системи та економіки країни загалом у воєнний та повоєнний періоди.

Отже, проведений аналіз показав, що АТ КБ «Приватбанк» впродовж 2018-2022 рр. продемонстрував ефективніші та потужніші показники діяльності порівняно з іншими державними та приватними банками. Про це свідчать результат фінансового-економічного стану, кредитний та депозитний портфелі банків, обсяг коштів клієнтів та стан рівня непрацюючих кредитів. З іншого боку, АТ КБ «Приватбанк» заручений високим рівнем довіри населення та визначає стабільність та платоспроможність. Банк здатний забезпечити безперебійну роботу банківської системи в кризових ситуаціях. Також достатній обсяг фінансових ресурсів Банку спрямований на відновлення та розвиток економіки країни, що сприяє забезпеченню макроекономічної рівноваги. Проте позитивні фінансові результати у фінансово-економічній звітності не свідчать про стабільність функціонування, адже кризова ситуація в країні здійснює негативний вплив на результативність діяльності Банку.

2.2. Аналіз діяльності АТ КБ «Приватбанк» на ринку цінних паперів

Діяльність державних банків на ринку цінних паперів є невід'ємним елементом операційної діяльності банківських установ, що дозволяє підвищити рівень ліквідності та фінансовий результат за мінімальних ризиків.

АТ КБ «ПриватБанк» є одним із найпотужніших банків України та має першість на ринку цінних паперів. Відповідно до чинного законодавства, на ринку ЦП банк виступає як емітент, інвестор та посередник, виконуючи операції у власних інтересах та за дорученням, діючи в інтересах клієнтів.

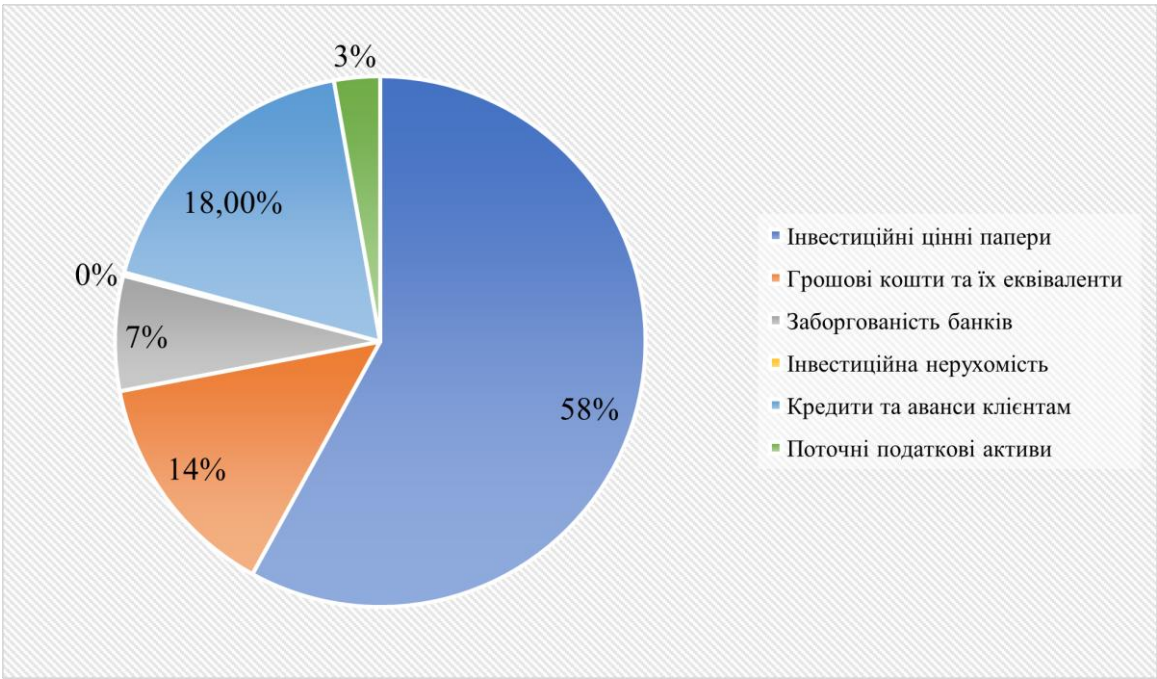

Рис. 2.6 – Структура активів АТ КБ «Приватбанк» у 2021 р., %

Джерело: [24]

У структурі активів банку, що представлена на рисунку 2.6, прослідковується, що інвестиційні цінні папери займають більшу половину суми усіх активів, а саме 58%. До складу інвестиційних цінних паперів слід віднести грошові кошти та їх еквіваленти, кредити та аванси клієнтам, заборгованість банків, інвестиційна нерухомість, поточні податкові активи та інші активи. Відповідно до цього, доцільним є дослідження динаміки залучення фінансових ресурсів у цінні папери (табл. 2.8).

Таблиця 2.8

Частка вкладень в цінні папери у структурі активів АТ КБ «Приватбанк» у 2018 – 2022 рр.

Показник	2018	2019	2020	2021	2022
Загальні активи, млн. грн	278048	309723	382525	401296	540596
Вкладення у цінні папери, млн. грн	180081	152157	221661	222277	301278
Питома вага, %	64,77	49,13	57,95	55,39	55,7

Джерело: [24]

Для АТ КБ «Приватбанк» характерне вкладення значних фінансових ресурсів у цінні папери. Так, в період з 2018 р. по 2022 р. частка вкладень у ЦП від загальної суми активів Банку коливається в межах 49,13-57,95%, що свідчить про дієву та активну інвестиційну діяльність. Інвестиційна політика АТ КБ «ПриватБанк» є досить консервативною, адже в кредитно-інвестиційному портфелі Банку переважають державні цінні папери. Така позиція спрямована на зменшення ризиків під час провадження інвестиційної діяльності.

Розглянемо структуру інвестиційного портфеля АТ КБ «Приватбанк» (рис. 2.7).

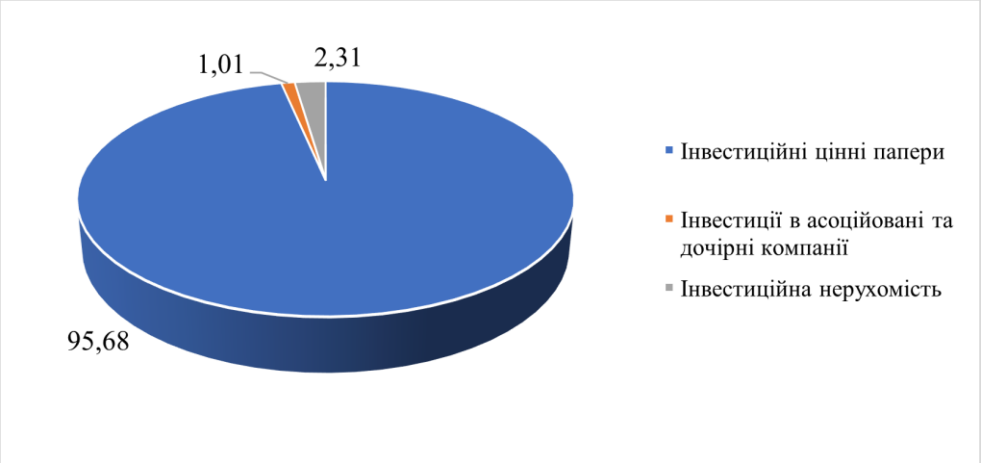

Рис. 2.7 – Структура інвестиційного портфеля АТ КБ «Приватбанк» станом на 2022 р., %

Джерело: [24]

Отже, у структурі інвестиційного портфеля Банку переважають інвестиційні цінні папери, які перевищують позначку 95%. Друге місце займає інвестиційна нерухомість, яка протягом усього періоду не перевищувала значення 2,5%. Інвестиції в асоційовані та дочірні компанії є мізерним та становить близько 1%. Динаміка в періоді 2018-2022 рр. представлено у табл. 2.9.

Таблиця 2.9

Аналіз динаміки інвестиційних цінних паперів АТ КБ «Приватбанк» впродовж 2018-2022 рр., млн. грн.

Найменування	2018	2019	2020	2021	2022
Інвестиційні цінні папери за СВПЗ	86244	84680	100750	93096	95716
Інвестиційні цінні папери за СВІСД	79299	66602	119196	129074	143920
Інвестиційні цінні папери за АС	14538	875	1715	107	116

Джерело: [24]

Структурно портфель інвестиційних цінних паперів поділяється на: інвестиційні цінні папери за СВПЗ, інвестиційні цінні папери за СВІСД та інвестиційні цінні папери за АС. Серед наведених позицій найбільший приріст впродовж аналізованого періоду демонструють інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, які у 2022 році становили 143920 млн. грн. Варто зазначити, що незважаючи на приріст у грошовому еквіваленті, їх дохідність знизилась на 3,02%, що є наслідком економічного спаду в країні. Аналогічна ситуація спостерігалась і у 2020 році, коли Банк збільшує об'єм інвестиційного портфеля на 69504 млн. грн., а розрахунки за довгостроковими цінними паперами станом на тоді ще не були виплачені, відповідно, рівень доходності впав на 2,4% з 5,34%.

Інвестиційні цінні папери за СВІСД є найбільшим структурним елементом інвестиційного портфеля, тому вважаємо за доцільне провести аналіз складу даного фінансового інструменту (табл. 2.10).

Таблиця 2.10

Динаміка та структура інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід

Найменування	2018	2019	2020	2021	2022
Довгострокові державні боргові цінні папери	52586	55639	53155	59388	46159
Середньострокові валютні державні боргові цінні папери	7588	2133	23966	20341	29859
Середньострокові державні боргові цінні папери	1821	585	21084	6810	17921
Короткострокові державні боргові цінні папери	12441	-	15808	17352	28094
Короткострокові валютні державні боргові цінні папери	4770	8245	5183	25183	21887
Всього інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю	79206	66602	119196	129074	143920

Джерело: [24]

Найбільшу частку серед інвестиційних цінних паперів СВІСД займають довгострокові державні боргові цінні папери, що характеризуються терміном погашення від 5 років, з терміном погашення – грудень 2029 р. - грудень 2034 р. Впродовж аналізованого періоду, фінансові результати за даним показником мали практично сталу тенденцію. У 2022 р. даний показник мав дещо нижчу результативність та скоротилися до 26159 млн. грн., а їхня частка у загальній структурі становить близько 34%.

Зазначимо, що в попередні періоди частка довгострокових державних боргових цінних паперів була значно вищою, що свідчить про зростання частки середньострокових державних боргових ЦП у загальному інвестиційному портфелі.

Проведений аналіз показав, що об’єм інвестиційних цінних паперів у інвестиційному портфелі АТ КБ «Приватбанк» є досить значним, відповідно до цього, варто провести дослідження дохідності за даними фінансовими інструментами (табл. 2.11).

Таблиця 2.11

Динаміка дохідності інвестиційних цінних паперів, 2018-2022 рр., млн. грн.

Фінансовий інструмент	2018	2019	2020	2021	2022
Доходність інвестиційних цінних паперів за СВІСД	6 398	6 791	7 194	9 596	12 712
Доходність інвестиційних цінних паперів за АС	798	548	191	55,0	20,0
Доходність інвестиційних цінних паперів за СВПЗ	4 167	4 441	4 453	4440	4 440

Джерело: [24]

Найбільшою дохідністю характеризуються інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід з приростом 63116 млн. грн. у 2022 р. відповідно 2021 р. В 2020 році збільшення фінансового об'єму даного показника відбулось на 52594 млн. грн., але доходність їх знижується на 4,16%.

Доходність інвестиційних цінних паперів за СВПЗ має нижчі показники та складає 4440 млн. грн. у 2022 р.. Дохідність інвестиційних цінних паперів за АС є мізерною в порівнянні з іншими фінансовими інструментами та становить 20,0 млн. грн. у 2022 р.

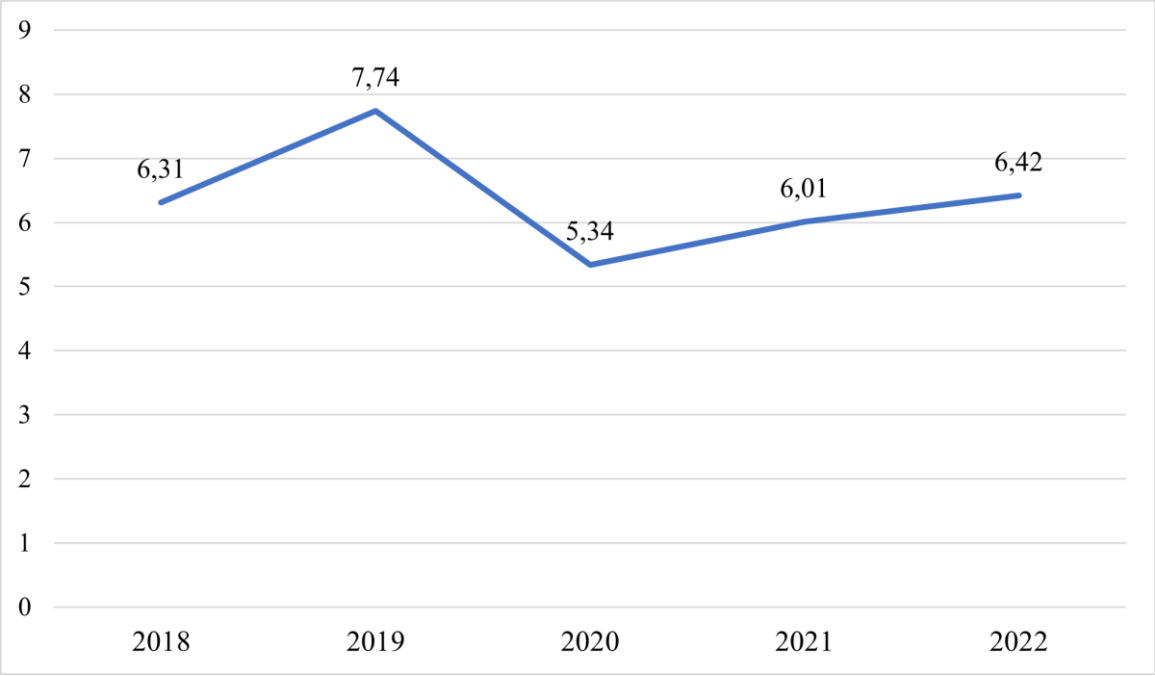

Рис. 2.8 – Динаміка доходності інвестиційного портфелю впродовж 2018-2022рр., %

Джерело: [24, 28]

Наведені дані свідчать про те, що найбільшу ефективність інвестиційний портфель продемонстрував у 2019 році з показником 7,74%, доходи зросли на 417 млн. грн. Така ситуація діяльності інвестиційного портфеля свідчить про закінчення терміну за великою кількістю цінних паперів та виплатою за ними. У 2020 році спостерігається спад результативності діяльності інвестицій, що є наслідком попереднього: відбувся початок терміну за значною кількістю (в більшій мірі за довгостроковими цінними паперами, терміном більше 5 років). Прогнозним для зростання дієвості та результативності є термін грудень 2029 р. – грудень 2034 р. саме тоді передбачаються значні виплати за великою кількістю ЦП.

Отже, проаналізувавши поточну діяльність АТ КБ «Приватбанк» на ринку цінних паперів, можна зробити наступні висновки: 1. Банк є активним та потужним гравцем на ринку цінних паперів, представляючи власні інтереси та інтереси клієнтів; 2. Інвестиційний портфель банку є дієвим та результативним інструментом, адже забезпечує ефективні показники зростання загальної дохідності Банку; 3. Банк веде консервативну діяльність на ринку цінних паперів, формуючи свій портфель в більшій мірі з державних цінних паперів, що є прибутковим за мінімальних ризиків. 4. Частка дохідності інвестиційного портфеля у сукупній дохідності Банку близько 30%, з найбільшою долею інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід (35% доходів інвестиційного портфеля).

РОЗДІЛ 3
ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ТА ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ АТ КБ «ПРИВАТБАНК» НА РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ В УКРАЇНІ

Початок повномасштабного вторгнення став справжнім випробуванням для всіх сфер української економічної діяльності. Кризові явища, спричинені введенням воєнного стану, охопили всі галузі економіки, в тому числі в банківський сектор. З 2022 року макроекономічна ситуація та фінансово-економічний стан країни демонструють зниження основних показників. Банківська система України також зазнала негативного впливу поточної кризової ситуації в країні. Відповідно до цього, банківській системі загалом та державним банкам, зокрема, потрібно було трансформувати свою діяльність, адаптуючись до нових умов.

В першу чергу, розглянемо поточні проблемні аспекти, які негативно впливають на загальну діяльність банків з державною участю. Зокрема:

1. Воєнний стан. Негативні фактори спричинені початком дії воєнного стану здійснили безпосередній вплив на діяльність банківської системи. Ці фактори проявляються у збільшенні рівня непрацюючих кредитних портфелів та неспроможності населення залучати свої фінансові ресурси до банків. В умовах воєнного стану державні банки також потребують залучення додаткових фінансових ресурсів для забезпечення стабільності банківської системи в умовах кризи, що безпосередньо впливає на загальний макроекономічний баланс.

2. Недостатня ефективність банківської діяльності. Хоча державні банки користуються високою довірою клієнтів, поточна ситуація вплинула на прибутковість банківських установ. Таким чином, державні банки показали відносну стабільність навіть під час дії воєнного стану в країні, однак відносно планових показників, які були прогнозовано на найближчий час, рівень прибутковості державних банків знизився.

3. Стан кредитного портфеля та рівень кредитного ризику. Значною проблемою у системі функціонування банківської системи є зростання рівня непрацюючих кредитів у кредитних портфелях банків. Це пов’язано з падінням рівня доходів і зростанням безробіття серед населення країни.

4. Прозорість. Не всі державні банки мають достатню прозорість, що безпосередньо впливає на рівень довіри клієнтів і, відповідно, ступінь залучення ними коштів клієнтів.

5. Рівні ліквідності. Вплив воєнного стану безпосередньо вплинув на зниження рівня ліквідності на фінансових ринках. Ця тенденція впливає на здатність державних банків залучати та розміщувати капітал.

6. Ризик кібератаки. Залежно від поточної соціально-економічної та політичної ситуації в країні, банківська система може бути під загрозою кібератак, що може призвести до таких проблем, як втрата конфіденційної інформації [7].

Ще однією негативним фактором у системі роботи державних банків є скорочення відділень. Ця тенденція пов'язана зі зниженням попиту на банківські послуги в районах, де ведуться бойові дії на непідконтрольних територіях. Загалом найбільше скорочення банківських мереж відбулося в Харківській, Запорізькій, Донецькій та Херсонській областях. У більшості областей закрита п’ята частина відділень банку. Найбільше скорочення мережі відділень відбулося саме в АТ КБ «Приватбанк».

Вважаємо, що для зниження та унеможливлення вищезазначених проблемних аспектів задля досягнення стабільності банківської системи необхідно вжити наступних заходів:

– Розробити механізми забезпечення кібербезпеки, включаючи аналіз потенційних мережевих загроз.

– Підвищення фінансової стабільності, яке базуватиметься на зменшенні впливу політичних загроз на банківську систему. Загалом державні банки повинні діяти незалежно від політичного впливу та забезпечувати ефективне використання державних ресурсів.

– Розроблення та реалізація плану діяльності кожного окремого банку в кризових ситуаціях задля забезпечення безперебійної роботи за будь-яких обставин (в т.ч. військово-політичної ситуації в країні).

– Регулярне підвищення кваліфікації персоналу. Важливо постійно вдосконалювати кваліфікацію задля підвищення рівня знань працівників системі кризового менеджменту [8, 34].

Розглянемо проблемні аспекти державних банків в частині діяльності на ринку цінних паперів.

– Незначний рівень цінних паперів в загальних активах банку;

– Наявність ризиків під час провадження інвестиційної діяльності;

– Недостатній рівень капіталізації в банках та на ринку цінних паперів;

– Дисбаланс між активами та пасивами банків відповідно до умов та валюти.

Негативним явищем є неможливість залучити значні довгострокові ресурси, що гальмує інвестиційну діяльність. Як наслідок, більшість банків не мають достатньої власної бази для здійснення великих надійних інвестицій. Наразі капітал українських банків становить лише 13% ВВП, а активи – трохи більше 80% ВВП. Причиною невідповідності ресурсів банківським інвестиційним потребам вважаємо незбалансоване функціонування грошово-кредитної системи та низький рівень монетизації економіки, що призводить до переміщення коштів до небанківських установ.

Ще одним проблематичним аспектом в частині діяльності банків на інвестиційному ринку є те, що інструменти фіскальної політики не формують відповідного середовища для зростання інвестиційної активності банків, оскільки погашення інвестиційних кредитів відбувається через декілька років після завершення всього проекту, протягом якого банки не мають прибуткових ресурсів для сплати податків. При цьому близько 90% загального обсягу грошових коштів, необхідних банкам для активної господарської діяльності, в

тому числі інвестицій, забезпечується за рахунок позикових коштів, більшість з яких становлять депозити. Відповідно, короткострокові зобов'язання юридичних і фізичних осіб складають трохи більше половини зобов'язань банків, а середній термін їх погашення становить лише 5 місяців. Середній термін погашення активів банківської системи менше року – всього 254 дні (трохи більше 8 місяців). Це виправдовує твердження про суперечливість ресурсних умов та інвестиційних проектів (сьогодні значна частина зобов'язань 45 банків походить із короткострокових джерел, а інвестиції – з довгострокових джерел) [30].

Відповідно до цього, задля розвитку банківської діяльності на ринку цінних паперів, вбачаємо потребу у нарощуванні власного капіталу та нарощуванні ресурсної бази. На нашу думку, підвищенню капіталізації банківської системи будуть сприяти наступні чинники: відтік капіталу, запровадження ефективного валютного контролю, нарощення обсягів інвестиційних операцій (за умов належного інвестиційного клімату).

Ще одним аспектом, що негативно впливає на стан інвестиційної діяльності банків є система регулювання з боку держави. Проте держава фактично не має чіткого механізму регулювання спільних дій банків і держави у сфері інвестування, а також розподілу ризиків між державою та комерційними банками у довгострокових інвестиціях. Для посилення інвестиційної діяльності банків держава повинна: 1) надати банкам можливість акумулювати необхідні кошти; 2) розділити з ними ризики інвестиційної діяльності, що випливають із стану економіки країни; 3) збільшити прибутковість інвестиційної діяльності [23, с. 86].

Низька активність банківського фінансування інвестиційної діяльності – ще один фактор, який впливає на стан діяльності банків на ринку цінних паперів. За даними НБУ, більшість банківських інвестицій сьогодні здійснюється у формі інвестиційних кредитів. Відповідно, інвестиційні кредити становлять відносно невелику частку кредитного портфеля банку

порівняно з обсягом коштів, що використовуються для фінансування поточної діяльності. Таким чином, реальні інвестиції, представлені кредитами на купівлю, будівництво та реконструкцію нерухомості, становлять лише 1,2% від усіх кредитів, частка інших інвестиційних кредитів трохи вища, але рівня 13,5% недостатньо для належного розвитку реальної економіки. Порівняно із зарубіжним досвідом – ця частка перевищує 40%, а частка таких кредитів в інвестиційних ресурсах компаній і підприємств економічно розвинутих країн коливається в межах 25-60%.

Зазначимо, що вплив вищевказаних негативних чинників відчуває і АТ КБ «Приватбанк». Задля унеможливлення впливу даних акторів, а також ефективній та дієвій інвестиційній діяльності, Банку необхідно дотримуватись наступного:

– розробити та впровадити в дію результативну інвестиційну стратегію;

– впровадити практику застосування теорії портфельних інвестицій;

– налагодити взаємозв’язки між банками на інвестиційному ринку;

– розробити механізм управління банківськими ризиками [42].

Варто наголосити, що задля покращення інвестиційної діяльності на ринку цінних паперів банківських установ замало удосконалювати та трансформувати діяльність кожного окремого банківського інституту. На нашу думку, першочергово, потрібно налагодити діяльність на макрорівні, тобто на рівні держави, адже кожен окремий банк не може самостійно впливати на макроекономічні чинники. Посилення та покращення засад функціонування банків на ринку цінних паперів на макрорівні дозволить підвищити загальний інвестиційний клімат.

Наведемо ще декілька прикладів дієвих факторів, запровадження яких дозволить банкам провадити більш дієву інвестиційну діяльність. Вбачаємо за необхідне, вживати заходів задля залучення фізичних та юридичних осіб до інвестиційної діяльності. Станом на тепер, діяльність приватних осіб, в більшій

мірі, спрямована на банківські депозити. Проте, за декілька останніх років процентні ставки за банківськими депозитами стабільно знижувалися (щодо зниження облікової ставки НБУ, падіння інфляції та поступового відновлення економіки). Тому фізичні особи зацікавлені в пошуку нового інструменту інвестування, який міг би принести їм більший дохід, ніж банківські депозити. АТ КБ «Приватбанк» має враховувати цю тенденцію у своїй діяльності та розробляти інвестиційні плани та умови для фізичних осіб.

Також важливим є створення можливостей для потенційних інвесторів отримати доступ до кваліфікованих інвестиційних радників (представників банку). Така умова буде сприяти зростанню зацікавленості щодо інвестиційної діяльності з боку клієнтів АТ КБ «Приватбанк».

Також можливе проведення семінарів, лекцій, конференцій у різних регіонах для залучення корпоративних клієнтів до інвестиційної діяльності. Оскільки більшість компаній та їх керівників в Україні досить консервативні та не використовують інвестиційні інструменти, окрім депозитів. Таким чином, усе вищезазначене дозволить АТ КБ «Приватбанк» розширити клієнтську базу, збільшити обсяги операцій від імені клієнтів на ринку цінних паперів та збільшити комісійні прибутки.

На макрорівні необхідно дотримуватись наступних дій надання податкових пільг банкам, які кредитують пріоритетні напрями інвестування за нижчими процентними ставками; формування резервів, для компенсації можливих втрат, спричинених активними операціями (переважно інвестиційні кредити на пріоритетні цілі та інвестиції в акції компаній реального сектора); зменшення податку на прибутки банків від довгострокових кредитів у пріоритетних сферах понад 5 років та довгострокові фінансові інвестиції.

Отже, враховуючи вищезазначене, варто констатувати, що інвестиційна діяльність банків на ринку цінних паперів є перспективним напрямком задля залучення додаткових фінансових ресурсів. Задля провадження ефективної та дієвої інвестиційної діяльності банкам варто зважати на власну інвестиційну стратегію, яка буде відображати усі тенденції ринку. Також у ході дослідження

було з’ясовано, що на дієвість інвестиційного процесу банку значно впливає поточна ситуація на макрорівні. Тобто задля можливості банкам провадити свою діяльність ефективно на ринку цінних паперів необхідно на макрорівні (на рівні держави) вжити заходів задля встановлення підґрунтя взаємозв’язку між банківськими інститутами та ринком цінних паперів.

ВИСНОВКИ

Функціонування та розвиток банків з державною власністю є необхідним елементом забезпечення макроекономічної рівноваги в країні. Як показує український досвід, в умовах економічної нестабільності, спричиненої повномасштабним вторгненням країною-агресором, державні банки спроможні забезпечити стійкість фінансово-економічної системи.

Місце державних банків в банківській системі України розкривається через частку їх активів у банківському секторі. Загалом, станом на 2023 рік, активи банків з державною власністю займають понад 50,6%. Такий показник характеризує значний вплив держави на фінансово-економічну систему країни через банківський сектор. Відповідно до цього, залученість банківських інститутів до інвестиційної діяльності є перспективним напрямком збільшення їх прибутковості.

Інвестиційна діяльність банків – явище складне та багатогранне. Будучи основними учасниками інвестиційних відносин, банки за рахунок використання різноманітних валют і фінансових інструментів акумулюють велику кількість фінансових ресурсів населення та перерозподілили їх між іншими учасниками інвестиційного процесу для прискорення процесу відтворення та економічного зростання. Тому цьому напряму діяльності банку слід приділити високу пріоритетність.

Загальний фінансовий стан АТ КБ «Приватбанк» впродовж 2018-2022 рр. продемонстрував ефективніші та потужніші показники діяльності порівняно з іншими державними та приватними банками. Про це свідчать аналіз фінансово-економічного стану в динаміці, кредитний і депозитний портфелі банків, розмір коштів клієнтів, рівень проблемних кредитів. З іншого боку, АТ КБ «Приватбанк» користується високим ступенем суспільної довіри та має усталену стабільність та платоспроможність. Банк здатний забезпечити безперебійне функціонування банківської системи в кризових ситуаціях. Водночас достатні фінансові ресурси центрального банку використовуються

для відновлення та розвитку національної економіки, що сприяє забезпеченню макроекономічної рівноваги. Проте позитивні фінансові результати у фінансово-господарській звітності не свідчать про стабільність діяльності, оскільки кризова ситуація в країні негативно впливає на ефективність діяльності банку.

Щодо інвестиційної діяльності АТ КБ «Приватбанк», то Банк є активним та потужним учасником ринку цінних паперів, що представляє власні інтереси та інтереси своїх клієнтів. Інвестиційний портфель банку є дієвим та дієвим інструментом, оскільки він забезпечує ефективний темп зростання загальної прибутковості банку.

Варто зазначити, що Банк діє консервативно на ринку цінних паперів, його інвестиційний портфель складаються переважно з державних цінних паперів, що дозволяє їм отримувати прибуток з мінімальним ризиком. Дохід від інвестиційного портфеля становить приблизно 30% від загального доходу банку, з яких інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю складають найбільшу частку від іншого загального доходу (на них припадає 35% доходу від інвестиційного портфеля).

Під час проведення дослідження визначено проблемні аспекти поточного функціонування банків на ринку цінних паперів. Дані негативні аспекти не дозволяють банкам функціонувати на ринку цінних паперів у повній потужності. Задля усунення даних проблемних аспектів, а також унеможливлення подальшого допущення загроз для банківської системи, нами було розкрито перспективні напрямки удосконалення діяльності банків. Серед яких визначено перспективну діяльність у частині: розробки та впровадження в дію результативної інвестиційної стратегії; впровадження практики застосування теорії портфельних інвестицій; налагодження взаємозв’язків між банками на інвестиційному ринку; розроблення основ системного підходу до управління ризиками активних та пасивних операцій банків.

Отже, проведене дослідження на прикладі АТ КБ «Приватбанк» показало, що інвестиційна діяльність є перспективним напрямком діяльності задля

підвищення рівня прибутку банку. Відповідно до проведеного аналізу, вважаємо, що перспективним та пріоритетним є подальше практичне дослідження впливу провадження інвестиційної діяльності на ринку цінних паперів на загальний фінансово-економічний стан банку.

СПИСОК ВИКОРИСТАННИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ананьєва Ю. В. Стрес-тестування як інструмент управління фінансовими ризиками у банківській сфері. *Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України*. 2021. № 1. С. 6-19.

2. Барановський О. І., Путінцева Т. В. Місце і роль ліквідності комерційних банків у забезпеченні їхньої фінансової безпеки. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики.* 2020. № 3. С.

3. Блащук-Дев'яткіна Н. З., Ігнатишина В. М., Скидан У. І. Сучасні тенденції формування ресурсів комерційних банків України. *Молодий вчений*. 2020. № 3(2). С. 209-213.

4. Волкова В.В. Концепція вдосконалення оцінки якості кредитного портфеля в управлінні кредитною діяльністю банку. *Економіка і організація управління.* 2021. №1 (41). С. 30-40.

5. Дроботя Я., Телятник М. Управління капіталом комерційного банку. *Економіка та суспільство*. 2021. № 31. URL: https://doi.org/10.32782/2524- 0072/2021-31-9 (дата звернення: 12.08.2023)

6. Дробязко А. О., Любіч О. О., Олійник Д. І. Оптимізація моделей бізнесу державних банків в умовах посилення вимог до фінансової безпеки у 2022 році. *Фінанси України*. 2022. № 1. С. 74-89.

7. Жирій К. Як банки допомагають вистояти економіці та громадянам у часи війни. unian.ua. 2022. URL:https://www.unian.ua/economics/finance/yak-banki-dopomagayut-vistoyati ekonomici-ta-gromadyanam-u-chasi- viyni-novini-ukrajina-11753254.html (дата звернення: 13.06.2023).

8. Засади стратегічного реформування державного банківського сектору (стратегічні принципи). Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/SOB%20Strategy.pdf (дата звернення: 20.06.2023).

9. Заславська О. І. Оцінка фінансової стійкості банку за методикою В. Кромонова (на прикладі ПАТ КБ "ПриватБанк"). *Економіка. Фінанси. Право*. 2020. № 10(2). С. 36-40

10. Іванов, С., Ганзюк, С. Тенденції розвитку вітчизняного ринку банківських послуг. *Економічний вісник ДДТУ*. 2020. № 1 (1). с. 67-75.

11. Калусенко В. В. Аналіз інвестиційного портфеля банків України та стратегія управління ним. *Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України*. 2019. № 1. С. 63-78. DOI 10.33244/2617-5940.1.2019.63-78.

12. Карчева Г. Т. Фінансовий стан банків України в умовах загрози світової фінансово-економічної кризи. *Ефективна економіка*. 2021. № 3. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7708 (дата звернення: 09.07.2023).

13. Коваленко В. В. Система ризик-менеджменту кредитно-інвестиційного діяльності в банках. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 37. С. 584-590.

14. Кодекс корпоративного управління АТ КБ «ПриватБанк». URL: https://static.privatbank.ua/files/10.3._HR_23.12_Code_of_Corporate_Governance_UKR.pdf (дата звернення: 03.06.2023)

15. Корнилюк, Р. Головні тенденції банківського ринку за 12 місяців війни. Офіційний веб-сайт «Економічна правда», 2023. URL: https://www.epravda.com.ua/columns/2023/03/13/697976 (дата звернення: 01.09.2023).

16. Леонов С.В. Банківське інвестування: взаємозв'язок економічних категорій. *Сучасні проблеми інноваційного розвитку держави: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції. Дніпро*. 2019. Том 1. С. 59– 61.

17. Марченко О. В. Оцінка кредитно-інвестиційної діяльності банку. Молодий вчений. 2017. № 2 (42). С. 283-287.

18. Наглядова статистика Національного банку України : веб-сайт. URL: https://bank.gov.ua/statistic/supervision-statist (дата звернення: 10.08.2023).

19. Національний банк України. Доходи та витрати банків: веб-сайт. URL: https://bank.gov.ua/files/stat/Inc_Exp_Banks_2022-04-01.xlsx (дата звернення: 03.09.2023).

20. Обсяг готівки в обігу за місяць зменшився на 1,8 млрд грн. Finclub.net. 2021. 20 жовт. URL: https://finclub.net/ua/news/obsiah-hotivky-v-obihu-za-misiats-zmenshyvsia-na-1–8-mlrd-hrn.html (дата звернення: 11.07.2023).

21. Обсяги активних операцій та частка непрацюючих активів в цілому по системі. URL: https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist9 (дата звернення: 19.06.2023).

22. Огляд банківського сектору. Лютий 2023 р. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Banking_Sector_Review_2023-02.pdf?v=4 (дата звернення: 02.06.2023)

23. Озерчук О. В. Управління інвестиційним портфелем банків в Україні: теоретичні та прикладні аспекти. *Наукові праці НДФІ*. 2019. № 1 (86). С. 85-100.

24. Офіційний сайт АТ КБ «Приватбанк». URL: https://privatbank.ua/about (дата звернення: 20.05.2023).

25. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL : http://www.minfin.gov.ua (дата звернення: 20.05.2023).

26. Офіційний сайт Національного Банку України. URL: www.bank.gov.ua (дата звернення: 21.05.2023).

27. Петрук А. О. Проблеми та перспективи розвитку методів регулювання інвестиційної діяльності банків, пов'язаної з похідними фінансовими інструментами. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2019. № 2 (43). С. 61-64. DOI: http://dx.doi.org/10.26642/pbo-2019-2(43)-61-64.

28. Показники банківської системи. URL: https://bank.gov.ua/ua/supervision5 (дата звернення: 23.05.2023).

29. Прасолова С.П. Роль банківської системи країни в забезпеченні її економічного зростання / С.П. Прасолова // Фінансова система та її роль у

забезпеченні розвитку економіки України: монографія / За заг.ред. В.В. Карцевої. – Полтава: РВВ ПУЕТ, 2019. Розд. 3, п.3.2. С. 182 – 205.

30. Прибутковість української банківської системи. URL: https://opendatabot.ua/open/bank-ranking6 (дата звернення: 20.06.2023)

31. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 29.07.2023 (із змінами і доповненнями). URL : https://zakon.rada.gov.ua (дата звернення: 20.05.2023).

32. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні : Закон України. Відомості Верховної Ради України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80 (дата звернення: 20.05.2023).

33. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки: Закон України. Відомості Верховної Ради України, редакція від 29.07.2023, підстава - 3249-IX. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text (дата звернення: 20.08.2023).

34. Про схвалення основних (стратегічних) напрямів діяльності банків державного сектору на період воєнного стану та післявоєнного відновлення економіки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 7 травня 2022 р. № 356-р. URL: http://surl.li/crfbe (дата звернення: 11.05.2023).

35. Родченко С. С. Дефініції фінансово-економічної безпеки банку. *Економічний аналіз*. 2018. Том 28. № 4. С. 155-166.

36. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії розвитку акціонерного товариства «Державний ощадний банк України. URL: https://www.mof.gov.ua/uk/news/kabinet_ministriv_skhvaliv_strategiiu_rozvitku_atderzhavnii_oshcha_dnii_bank_ukraini_na_2021__2024_roki-3130 (дата звернення: 15.06.2023).

37. Святенко С. В., Потапчук А. В. Оцінка ефективності управління активами і пасивами АТ КБ «Приватбанк». *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2020. Вип. 1. С. 229-237.

38. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року : веб-сайт. URL: https://bank.gov.ua/ua/about/strategy (дата звернення:11.06.2023).

39. Сус Л. В., Онищук М. О. Функціонування державних банків на ринку банківських послуг України. *Наукові горизонти*. 2020. № 4. С. 67-76.

40. Федишин М.П., Жаворонок А.В., Ковальчук Н.О. Аналітична оцінка фінансової стійкості та стабільності банківської системи України на основі індикаторів. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2019. Вип. 6(74). С.83-DOI: https://doi.org/10.32782/2520-2200/2019-6-59 (дата звернення:12.06.2023).

41. Хуторна М. Е., Костогриз В. Г. Державні банки у системі забезпечення фінансової стабільності банківського сектору України. *Науковий вісник Ужгородського університету.* 2018. No 1 (51). С. 335–341.

42. Щавелева Ю. С., Дронова Т. С. Аналіз конкурентних переваг Приватбанку. *Молодий вчений*. 2022. № 4(2). С. 341-344.

43. Borsuk M., Kowalewski O., Pisany P. State-owned banks and international shock transmission. Working Paper Series No 2661. *European Central Bank,* 2022. URL: https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpwps/ecb.wp2661~5a47947b05.en.pdf (дата звернення: 20.06.2023).

44. Individuals using the internet for internet banking. *European Commission*. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tin00099/default/table (дата звернення: 22.06.2023).

45. Data Platform Statista. URL: https://www.statista.com (дата звернення: 22.06.2023).

46. Digital Banking As The New Normal In 2021: What To Expect From Banks. *Forbes Advisor*. URL: https://www.forbes.com/advisor/banking/digitalbanking-as-new-normal-2021-what-to-expect/ (дата звернення: 25.07.2023).

47. Dubyna M., Zhavoronok A., Kudlaieva N. & Lopashchuk I. Transformation of Household Credit Behavior in the Conditions of Digitalization of the Financial Services Market. *Journal of Optimization in Industrial Engineering*. 2021. 14(1). P. 97-102. https://doi.org/10.22094/JOIE.2020.677835 (дата звернення: 20.07.2023).

48. Prymostka O. & Prymostka L. Ukrainian banking system efficiency after double reducing of the number of bank institutions. *Banks and Bank Systems*. 2018. 13(4). P. 51-60. https://doi.org/10.21511/bbs.13(4).2018.05 (дата звернення: 01.08.2023).

49. He, Shuquan (2019). The Impact of Trade on Environmental Quality: A Business Ethics Perspective and Evidence from China. Business Ethics and Leadership, 3(4), 43-48. http://doi.org/10.21272/bel.3(4).43-48.2019

50. Kaya, H.D. (2019). Government Support, Entrepreneurial Activity and FirmGrowth. SocioEconomic Challenges, 3(3), 5-12. http://doi.org/10.21272/sec.3(3).5-12.2019

51. Samorodov B.V., Azarenkova G.M., Golovko O.G., Miroshnik O.Yu. & Babenko M.V. Credit risk management in the bank's financial stability system. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2019. 4 (31). P. 301-310. https://doi.org/10.18371/fcaptp.v4i31.190920 (дата звернення: 22.07.2023)

52. Zhavoronok A., Kholiavko N. Banking system of Ukraine: trends and prospects of development. *Modern Science – Moderní věda.* 2020. No. 10. Pp. 129-142.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Фінансова звітність АТ КБ «Приватбанк» за 2018-2022 рр.

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про фінансовий стан станом за 31 грудня 2022 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	31 грудня 2022	31 грудня 2021
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	96 380	52 835
Кредити та аванси банкам	7	103 837	26 243
Кредити та аванси клієнтам	8	68 084	68 218
Інвестиційні цінні папери в т.ч.:		239 752	222 277
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	95 716	93 096
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	143 920	129 074
- за амортизованою собівартістю	9	116	107
Поточні податкові активи	25	9 079	9 978
Відстрочені податкові активи	25	1 100	-
Інвестиції в дочірні підприємства, спільні підприємства та асоційовані підприємства		30	30
Інвестиційна нерухомість	10	2 155	1 989
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	11	1 389	1 288
Основні засоби	11	5 228	6 074
Інші фінансові активи	12	4 309	2 644
Інші нефінансові активи	13	9 189	9 713
Непоточні активи або групи вибуття, класифіковані як утримувані для продажу або як утримувані для виплати власникам		64	7
Загальна сума активів		**540 596**	**401 296**
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків		-	3
Кошти клієнтів	14	471 970	325 303
Інші залучені кошти	15	128	-
Відстрочені податкові зобов'язання	25	-	159
Інші фінансові зобов'язання	16	2 634	3 770
Забезпечення у т.ч.:	17	5 804	3 651
- резерви за кредитними зобов'язаннями та контрактами фінансової гарантії		1 280	373
- інше забезпечення		4 524	3 278
Інші нефінансові зобов'язання	18	2 271	1 795
Загальна сума зобов'язань		**482 807**	**334 681**
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	19	206 060	206 060
Емісійний дохід	19	23	23
Результат від операцій з акціонером		12 174	12 174
Інші резерви	9, 11	(15 168)	(4 091)
Резервні та інші фонди банку	19	11 449	9 696
Накопичений дефіцит		(156 749)	(157 247)
Загальна сума власного капіталу		**57 789**	**66 615**
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		**540 596**	**401 296**

Затверджено до випуску та підписано 18 квітня 2023 року.

Г.Бьош
Голова Правління

Г. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

Активаци
Чтобы актив
Параметры

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про фінансовий стан станом за 31 грудня 2020 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	31 грудня 2020	31 грудня 2019
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	6	49 911	45 894
Заборгованість банків	7	25 059	27 118
Кредити та аванси клієнтам	8	55 021	59 544
Інвестиційні цінні папери:			
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	100 750	84 680
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	119 196	66 602
- за амортизованою собівартістю	9	1 715	875
Поточні податкові активи	22	6 660	2 257
Інвестиції в дочірні та асоційовану компанію		30	155
Інвестиційна нерухомість		2 933	3 379
Активи з права користування	10	1 748	1 716
Основні засоби та нематеріальні активи	11	5 894	4 764
Інші фінансові активи	12	3 448	2 210
Інші активи	13	8 900	9 285
Майно, що перейшло у власність банку як заставодержателя		1 228	1 244
Активи, утримувані для продажу		32	-
ВСЬОГО АКТИВІВ		**382 525**	**309 723**
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Заборгованість перед НБУ		-	7 721
Заборгованість перед банками та іншими фінансовими організаціями		2	201
Кошти клієнтів	14	312 708	240 621
Зобов'язання орендаря з лізингу	31	1 855	1 748
Відстрочене зобов'язання з податку на прибуток	22	146	121
Інші фінансові зобов'язання	15	2 907	1 522
Резерви та нефінансові зобов'язання	16	12 082	3 260
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ		**329 700**	**255 194**
КАПІТАЛ			
Акціонерний капітал	17	206 060	206 060
Емісійний дохід	17	23	23
Резерв переоцінки будівель	11	689	614
Нереалізований збиток від інвестиційних цінних паперів	9	(2 937)	(1 274)
Результат від операцій з акціонером		12 174	12 174
Загальні резерви та інші фонди	17	8 481	6 850
Накопичений дефіцит		(171 665)	(169 918)
ВСЬОГО КАПІТАЛУ		**52 825**	**54 529**
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ТА КАПІТАЛУ		**382 525**	**309 723**

Затверджено до випуску та підписано 16 березня 2021 року.

Г. Ю. Самаріна
В.о. Голови Правління

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

Активаци
Чтобы активи
"Параметры"

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про фінансовий стан

У мільйонах українських гривень	Прим.	31 грудня 2019	31 грудня 2018
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	6	45 894	27 360
Заборгованість банків	7	27 118	-
Кредити та аванси клієнтам	8	59 544	50 140
Інвестиційні цінні папери:			
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	84 680	86 244
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	66 602	79 299
- за амортизованою собівартістю	9	875	14 538
Поточні податкові активи		2 257	184
Інвестиції в дочірні та асоційовану компанію/інвестиції в дочірні компанії		155	30
Інвестиційна нерухомість		3 379	3 340
Активи з права користування	10	1 716	-
Основні засоби та нематеріальні активи	11	4 764	3 793
Інші фінансові активи	12	2 210	2 743
Інші активи	13	9 285	8 899
Майно, що перейшло у власність банку як заставодержателя		1 244	1 361
Активи, утримувані для продажу	14	-	117
ВСЬОГО АКТИВІВ		**309 723**	**278 048**
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Заборгованість перед НБУ	15	7 721	9 817
Заборгованість перед банками та іншими фінансовими організаціями		201	195
Кошти клієнтів	16	240 621	231 055
Зобов'язання орендаря з лізингу	32	1 748	-
Відстрочене зобов'язання з податку на прибуток	24	121	136
Інші фінансові зобов'язання	17	1 522	2 249
Резерви та нефінансові зобов'язання	18	3 260	3 132
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ		**255 194**	**246 584**
КАПІТАЛ			
Акціонерний капітал	19	206 060	206 060
Емісійний дохід	19	23	23
Резерв переоцінки будівель	11	614	687
Нереалізований збиток від інвестиційних цінних паперів		(1 274)	(3 303)
Результат від операцій з акціонером		12 174	12 174
Загальні резерви та інші фонди	19	6 850	6 211
Накопичений дефіцит		(169 918)	(190 388)
ВСЬОГО КАПІТАЛУ		**54 529**	**31 464**
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ТА КАПІТАЛУ		**309 723**	**278 048**

Затверджено до випуску та підписано 29 квітня 2020 року.

Г. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління
(з питань фінансів)

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

Активация
Чтобы активир
"Параметры".

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про прибуток або збиток за рік, що закінчився 31 грудня 2022 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	2022 рік	2021 рік
Процентні доходи в т.ч.:		43 686	35 854
- процентний дохід, обчислений із застосуванням методу ефективного відсотка	20	38 905	30 870
- інші процентні доходи	20	4 781	4 984
Процентні витрати	20	(3 768)	(6 537)
Чистий процентний дохід		**39 918**	**29 317**
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності), визначені згідно з МСФЗ 9	21	(15 396)	(856)
Чисті процентні доходи після вирахування резерву на зменшення корисності		**24 522**	**28 461**
Комісійні доходи	22	32 945	35 057
Комісійні витрати	22	(12 505)	(11 840)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою		14 655	3 226
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки іноземної валюти		(7 760)	1 017
Чистий прибуток (збиток) від операцій з борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	119	32
Чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток	9	2 608	(7 666)
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості		267	(873)
Витрати на виплати працівникам		(10 096)	(8 904)
Амортизаційні витрати	11	(1 970)	(2 183)
Інші адміністративні та операційні витрати в т.ч.:	23	(10 473)	(2 348)
- розформування (витрати на створення) резерву під юридичні ризики	17, 23	(885)	6 464
- адміністративні та операційні витрати	23	(9 588)	(8 812)
Інші доходи	24	2 815	1 286
Інші прибутки (збитки) - збиток від модифікації фінансових активів		(458)	(111)
Доходи (витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова		(1)	(164)
Прибуток (збиток), що виникає від припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю		4	77
Прибуток до оподаткування		**34 672**	**35 067**
(Витрати на сплату податку) доходи від повернення податку	25	(4 474)	(17)
Прибуток за рік		**30 198**	**35 050**

Затверджено до випуску та підписано 18 квітня 2023 року.

Г.Бьош	Г. Ю. Самаріна	В. В. Ярмоленко
Голова Правління	Заступник Голови Правління (з питань фінансів)	Головний бухгалтер

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про сукупний дохід за рік, що закінчився 31 грудня 2022 року

У мільйонах українських гривень	2022 рік	2021 рік
Прибуток за рік	**30 198**	**35 050**
Інший сукупний дохід		
Статті, які будуть у подальшому рекласифіковані у прибуток чи збиток:		
Фінансові інструменти що визнаються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід:		
- Прибутки (збитки) від фінансових активів, оцінених за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, до оподаткування	(14 139)	(1 758)
- Коригування перекласифікації фінансових активів, оцінених за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, до оподаткування	(119)	(32)
- Зміни у резерві під очікувані кредитні збитки	3 453	-
- Податок на прибуток, що відноситься до фінансових активів, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід у складі іншого сукупного доходу	(207)	(2)
Статті, які не будуть рекласифіковані у прибуток чи збиток:		
Будівлі та земля:		
- Інший сукупний дохід, до оподаткування, прибутки (збитки) від переоцінки	34	(32)
- Податок на прибуток, що відноситься до змін у дооцінці у складі іншого сукупного доходу	(6)	6
Загальна сума іншого сукупного доходу	**(10 984)**	**(1 818)**
Загальна сума сукупного доходу	**19 214**	**33 232**

Затверджено до випуску та підписано 18 квітня 2023 року.

Г.Бьош
Голова Правління

Г. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про рух грошових коштів за рік, що закінчився 31 грудня 2022 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	2022 рік	2021 рік
Грошові потоки від операційної діяльності			
Проценти отримані		40 071	36 916
Проценти сплачені		(3 800)	(6 755)
Комісійні доходи, що отримані		32 945	35 057
Комісійні витрати, що сплачені		(12 505)	(11 840)
Чисте (збільшення)/зменшення від операцій з іноземною валютою		14 655	3 226
Виплати працівникам		(9 775)	(9 176)
Адміністративні витрати та інші операційні виплати, що сплачені		(9 439)	(8 900)
Інші доходи		2 917	1 701
Повернення податків на прибуток (сплата)		(5 030)	(3 318)
Грошові потоки, отримані від операційної діяльності, до змін в операційних активах та зобов'язаннях		**50 039**	**36 910**
Зміни в операційних активах та зобов'язаннях			
Чисте (збільшення)/зменшення кредитів та авансів банкам		(77 584)	(1 179)
Чисте (збільшення)/зменшення кредитів та авансів клієнтам		(9 198)	(15 000)
Чисте (збільшення)/зменшення інших фінансових активів		(704)	753
Чисте (збільшення)/зменшення інших активів		332	(105)
Інші надходження (вибуття) грошових коштів		37	35
Чисте збільшення/(зменшення) коштів банків		(2)	-
Чисте збільшення/(зменшення) коштів клієнтів		117 642	17 718
Чисте збільшення/(зменшення) інших нефінансових зобов'язань		1	64
Чисте збільшення/(зменшення) інших фінансових зобов'язань		(978)	(27)
Чисті грошові кошти, отримані від операційної діяльності		**79 585**	**39 169**
Грошові потоки від інвестиційної діяльності			
Надходження від продажу основних засобів		3	85
Придбання основних засобів		(392)	(1 122)
Придбання нематеріальних активів		(675)	(627)
Придбання цінних паперів в т.ч.:		(130 058)	(83 625)
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		(130 058)	(83 625)
Надходження від реалізації та погашення інвестиційних цінних паперів в т.ч.:		112 778	71 122
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		112 778	69 622
- за амортизованою собівартістю		-	1 500
Надходження від продажу інвестиційної нерухомості		77	-
Чисті грошові кошти, використані в інвестиційній діяльності		**(18 267)**	**(14 167)**
Грошові потоки від фінансової діяльності			
Виплати за орендними зобов'язаннями		(653)	(736)
Дивіденди сплачені		(28 040)	(19 442)
Отримання інших залучених коштів		127	-
Чисті грошові кошти, використані в фінансовій діяльності	34	**(28 566)**	**(20 178)**
Вплив змін валютного курсу на грошові кошти та їх еквіваленти		10 684	(1 683)
Вплив очікуваних кредитних збитків на грошові кошти та їх еквіваленти		(453)	(1)
Чисте збільшення (зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів		**42 983**	**3 140**
Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року	6	51 208	48 068
Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець року	6	**94 191**	**51 208**

Затверджено до випуску та підписано 18 квітня 2023 року

Г.Бьош
Голова Правління

Г. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

6 Грошові кошти та їх еквіваленти (продовження)

Станом на 31 грудня 2022 року кредитна якість грошових коштів та їх еквівалентів та обов'язкових резервів була наступною:

У мільйонах українських гривень	Грошові кошти в касі	Залишки на рахунках у центральних банках, у тому числі обов'язкові резерви	Кореспондентські рахунки та депозити «овернайт» в банках	Всього
Грошові кошти в касі	25 070	-	-	25 070
Залишки на рахунках у центральних банках	-	13 521	-	13 521
Рейтинг АА, АА-	-	-	32 701	32 701
Рейтинг А+	-	-	12 740	12 740
Рейтинг ВВВ+, ВВВ, ВВВ-	-	-	12 799	12 799
Рейтинг ВВ+, ВВ, ВВ-	-	-	30	30
Рейтинг В, В-	-	-	7	7
Без рейтингу	-	-	6	6
Всього грошових коштів та їх еквівалентів, загальна сума	**25 070**	**13 521**	**58 283**	**96 874**

Станом на 31 грудня 2021 року кредитна якість грошових коштів та їх еквівалентів та обов'язкових резервів була наступною:

У мільйонах українських гривень	Грошові кошти в касі	Залишки на рахунках у центральних банках, у тому числі обов'язкові резерви	Кореспондентські рахунки та депозити «овернайт» в банках	Всього
Грошові кошти в касі	21 027	-	-	21 027
Залишки на рахунках у центральних банках	-	7 583	-	7 583
Рейтинг АА, АА-	-	-	18 994	18 994
Рейтинг А-	-	-	3 276	3 276
Рейтинг ВВВ+, ВВВ, ВВВ-	-	-	1 885	1 885
Рейтинг ВВ+, ВВ, ВВ-	-	-	47	47
Рейтинг В, В-	-	-	7	7
Без рейтингу	-	-	81	81
Всього грошових коштів та їх еквівалентів, загальна сума	**21 027**	**7 583**	**24 240**	**52 850**

Станом на 31 грудня 2022 та 2021 років для визначення кредитної якості Банк використовував рейтинги міжнародної рейтингової агенції Fitch, за умови їх наявності, або рейтинги інших міжнародних рейтингових агенцій, трансформованих до найближчого еквівалента за шкалою рейтингів Fitch.

Аналіз грошових коштів та їх еквівалентів і обов'язкових резервів за географічним принципом, строками погашення та процентними ставками подано у Примітці 27.

7 Кредити та аванси банкам

У мільйонах українських гривень	31 грудня 2022 р.	31 грудня 2021 р.
Депозитні сертифікати НБУ	100 126	26 212
Кошти банків за рахунками умовного зберігання (ескроу) у НБУ	3 711	-
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом		31

8 Кредити та аванси клієнтам

У мільйонах українських гривень	**31 грудня 2022 р.**	**31 грудня 2021 р.**
Кредити та дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом, що управляються як окремий портфель	167 931	163 513
Кредити юридичним особам	5 340	4 091
Кредити фізичним особам – кредитні картки	46 593	45 314
Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	3 912	9 858
Кредити фізичним особам – споживчі кредити	3 880	5 343
Кредити фізичним особам – кредити на придбання автомобіля	328	394
Кредити фізичним особам – інші кредити	26	83
Кредити підприємствам малого та середнього бізнесу (МСП)	21 311	11 903
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом – фізичні особи	364	735
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом – юридичні особи	162	267
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом – підприємства малого та середнього бізнесу (МСП)	649	1 067
Всього кредитів та авансів клієнтам, загальна сума	**290 496**	**242 568**
Мінус: резерв під очікувані кредитні збитки	(182 412)	(174 350)
Всього кредитів та авансів клієнтам	**68 084**	**68 218**

Станом на 31 грудня 2022 та 2021 років категорія «Кредити, що управляються як окремий портфель» включає в себе непрацюючі кредити, які були видані до 19 грудня 2016 року. На думку керівництва, цей портфель має спільні показники кредитного ризику, незалежно від класифікації за галуззю економіки та напрямом комерційної діяльності на дату видачі таких кредитів. Станом на 31 грудня 2022 року Банк визнав 167 435 мільйонів гривень резерву під очікувані кредитні збитки за цими кредитами (31 грудня 2021 року: 162 322 мільйони гривень). Протягом 2022 року Банк списав за рахунок резерву 44 мільйони гривень вказаних кредитів (протягом 2021 року: 1 744 мільйони гривень), однак продовжуватиме вживати заходів до повернення списаної заборгованості.

У мільйонах українських гривень	31 грудня 2022р. Сума	%	31 грудня 2021р. Сума	%
Кредити та дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом, що управляються як окремий портфель	167 931	67	163 513	67
Кредити фізичним особам	55 103	22	61 727	25
Кредити юридичним особам та підприємствам малого та середнього бізнесу (МСП)				
Рослинництво	12 325	5	2 988	2
Роздрібна торгівля	3 578	2	2 889	2
Оптова торгівля	2 868	2	2 377	2
Інфраструктура	1 206	1	1 104	1
Виробництво товарів народного споживання	1 033	1	800	-
Устаткування та обладнання	883	-	798	-
Паливно-енергетичний комплекс	674	-	635	-
Автомобільні дилери	617	-	522	-
Харчова промисловість	614	-	462	-
Послуги	574	-	1 066	1
Будівництво та нерухомість	512	-	764	-
Інше АПК та пов'язані галузі	425	-	497	-
Торгівля сільськогосподарською продукцією	343	-	259	-
Металургійний комплекс	326	-	342	-
Будівельні матеріали	324	-	370	-
Тваринництво	313	-	197	-
Соціальний сектор	278	-	359	-
Хімічний комплекс	162	-	170	-
Переробка сільськогосподарської продукції	151	-	89	-
Авіабудування	141	-	136	-
Фінансовий сектор	4	-	5	-
Автомобілебудування	1	-	2	-
Інше	110	-	497	-
Всього кредитів та авансів клієнтам, загальна сума	**250 496**	**100**	**242 568**	**100**

У 2022 році Банк змінив підхід до відображення галузей економіки та напрямків комерційної діяльності кредитування у відповідності до підходів сегментації, що використовуються Банком для встановлення лімітів кредитування. Порівняльну інформацію станом на 31 грудня 2021 року було змінено відповідно до представлення 2022 року.

У мільйонах українських гривень	До погашення протягом 1 року	До погашення протягом 1-5 років	До погашення після 5 років	Всього
Дебіторська заборгованість за платежами з фінансового лізингу на 31 грудня 2022 р.	**10 288**	**531**	-	**10 819**
Неотриманий фінансовий дохід	(181)	(56)	-	(237)
Поточна вартість дебіторської заборгованості за платежами з фінансового лізингу на 31 грудня 2022 р.	**10 107**	**475**	-	**10 582**
Мінус: резерви під очікувані кредитні збитки	(9 298)	(64)	-	(9 362)
Всього дебіторської заборгованості за платежами з фінансового лізингу	**809**	**411**	-	**1 220**

Нижче показана дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом з урахуванням фінансового лізингу, що включено до портфелю, що управляється як окремий, загальна сума інвестицій у лізинг та її поточна вартість на 31 грудня 2021 року:

У мільйонах українських гривень	До погашення протягом 1 року	До погашення протягом 1-5 років	До погашення після 5 років	Всього
Дебіторська заборгованість за платежами з фінансового лізингу на 31 грудня 2021 р.	**9 033**	**2 516**	**3**	**11 552**
Неотриманий фінансовий дохід	(360)	(270)	-	(630)
Поточна вартість дебіторської заборгованості за платежами з фінансового лізингу на 31 грудня 2021 р.	**8 673**	**2 246**	**3**	**10 922**
Мінус: резерви під очікувані кредитні збитки	(7 193)	(1 098)	-	(8 291)
Всього дебіторської заборгованості за платежами з фінансового лізингу	**1 480**	**1 148**	**3**	**2 631**

8 Кредити та аванси клієнтам (продовження)

Нижче показаний вплив забезпечення станом на 31 грудня 2021 року:

	Активи з надлишковим заставним забезпеченням		Активи з недостатнім заставним забезпеченням	
У мільйонах українських гривень	Чиста балансова вартість активів	Справедлива вартість забезпечення	Чиста балансова вартість активів	Справедлива вартість забезпечення
Кредити та дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом, що управляються як окремий портфель	1 142	2 612	49	-
Кредити юридичним особам	2 555	5 464	416	93
Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	3 512	10 711	37	5
Кредити фізичним особам – кредити на придбання автомобіля	350	722	-	-
Кредити фізичним особам – інші кредити	21	56	-	-
Кредити підприємствам малого та середнього бізнесу (МСП)	6 276	17 395	3 664	664
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	1 921	3 941	19	16

При первісному визнанні кредитів і авансів клієнтам, справедлива вартість застави визначається на основі методів оцінки, що, як правило, використовується для відповідних активів.

Інформацію про розрахункову справедливу вартість кожного класу кредитів та авансів клієнтам подано у Примітці 31. Аналіз кредитів та авансів клієнтам за географічним принципом, строками погашення та процентними ставками поданий у Примітці 27. Інформація про залишки за операціями з пов'язаними сторонами наведена у Примітці 33.

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про сукупний дохід за рік, що закінчився 31 грудня 2021 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	31 грудня 2021	31 грудня 2020
Прибуток за рік		**35 050**	**24 302**
Інший сукупний дохід			
Статті, які будуть у подальшому рекласифіковані у прибуток чи збиток:			
Фінансові інструменти, що визнаються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід:			
- Прибутки (збитки) від фінансових активів, оцінених за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, до оподаткування		(1 758)	(1 649)
- Коригування перекласифікації фінансових активів, оцінених за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, до оподаткування		(32)	(8)
- Податок на прибуток, що відноситься до фінансових активів, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід у складі іншого сукупного доходу		(2)	(6)
Статті, які не будуть рекласифіковані у прибуток чи збиток:			
Будівлі та земля:			
- Інший сукупний дохід, до оподаткування, прибутки (збитки) від переоцінки		(32)	139
- Податок на прибуток, що відноситься до змін у дооцінці у складі іншого сукупного доходу		6	(25)
Загальна сума іншого сукупного доходу		**(1 818)**	**(1 549)**
Загальна сума сукупного доходу		**33 232**	**22 753**

Затверджено до випуску та підписано 26 липня 2022 року.

Г.Бьош	Г. Ю. Самаріна	В. В. Ярмоленко
Голова Правління	Заступник Голови Правління (з питань фінансів)	Головний бухгалтер

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про рух грошових коштів за рік, що закінчився 31 грудня 2021 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	2021 рік	2020 рік (як рекласифіковано)
Грошові потоки від операційної діяльності			
Проценти отримані		36 915	32 658
Проценти сплачені		(6 755)	(12 266)
Комісійні доходи, що отримані		35 057	27 649
Комісійні витрати, що сплачені		(11 840)	(8 888)
Чисте (збільшення)/зменшення від операцій з іноземною валютою		3 226	3 103
Виплати працівникам		(9 176)	(7 683)
Адміністративні витрати та інші операційні виплати, що сплачені		(8 900)	(6 315)
Інші доходи		1 701	1 319
Повернення податків на прибуток (сплата)		(3 318)	(4 403)
Грошові потоки, отримані від операційної діяльності, до змін в операційних активах та зобов'язаннях		**36 910**	**25 174**
Зміни в операційних активах та зобов'язаннях			
Чисте (збільшення)/зменшення кредитів та авансів банкам		(1 179)	2 065
Чисте (збільшення)/зменшення кредитів та авансів клієнтам		(15 000)	2 502
Чисте (збільшення)/зменшення інших фінансових активів		753	(2)
Чисте (збільшення)/зменшення інших активів		(105)	300
Інші надходження (вибуття) грошових коштів		35	5
Чисте зменшення коштів банків		-	(220)
Чисте збільшення/(зменшення) коштів клієнтів		17 718	56 207
Чисте збільшення/(зменшення) інших нефінансових зобов'язань		64	40
Чисте збільшення/(зменшення) інших фінансових зобов'язань		(27)	(729)
Чисті грошові кошти, отримані від операційної діяльності		**39 169**	**85 402**
Грошові потоки від інвестиційної діяльності			
Надходження від продажу основних засобів		85	36
Придбання основних засобів		(1 122)	(1 686)
Придбання нематеріальних активів		(627)	(538)
Придбання інвестиційних цінних паперів в т.ч.:		(83 625)	(83 091)
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		(83 625)	(81 623)
- за амортизованою собівартістю		-	(1 468)
Надходження від реалізації та погашення інвестиційних цінних паперів в т.ч.:		71 122	32 135
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		69 622	32 135
- за амортизованою собівартістю		1 500	-
Чисті грошові кошти, використані в інвестиційній діяльності		**(14 167)**	**(53 144)**
Грошові потоки від фінансової діяльності			
Виплати за орендними зобов'язаннями		(736)	(631)
Повернення інших залучених коштів		-	(7 621)
Дивіденди сплачені		(19 442)	(24 457)
Чисті грошові кошти, використані в фінансовій діяльності	30	**(20 178)**	**(32 709)**
Вплив змін валютного курсу на грошові кошти та їх еквіваленти		(1 683)	4 033
Вплив очікуваних кредитних збитків на грошові кошти та їх еквіваленти		(1)	(1)
Чисте збільшення (зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів		**3 140**	**3 581**
Грошові кошти та їх еквіваленти на початок періоду		48 068	44 487
Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець періоду	6	**51 208**	**48 068**

Затверджено до випуску та підписано 26 липня 2022 року.

Г.Бьош
Голова Правління

Г. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)

В. В. Ярмолснко
Головний бухгалтер

3 Основні принципи облікової політики (продовження)

За 2020 рік була внесена наступна рекласифікація, щоб відповідати презентації 2021 року:

У мільйонах українських гривень	31 грудня 2020 (як звітовано)	Рекласифікація	31 грудня 2020 (як рекласифіковано)
Окремий звіт про фінансовий стан			
Активи з права користування	1 748	(1 748)	-
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	-	953	953
Основні засоби	5 894	795	6 689
Інші нефінансові активи	8 900	1 228	10 128
Майно, що перейшло у власність банку як заставодержателя	1 228	(1 228)	-
Інші фінансові зобов'язання	2 907	1 152	4 059
Забезпечення у т.ч.:	-	**10 687**	**10 687**
- резерви за кредитними зобов'язаннями та контрактами фінансової гарантії	-	329	329
- інше забезпечення	-	10 358	10 358
Інші нефінансові зобов'язання	-	2 098	2 098
Резерви та нефінансові зобов'язання	12 082	(12 082)	-
Зобов'язання орендаря з лізингу	1 855	(1 855)	-
Резерв переоцінки будівель	689	(689)	-
Резерв під прибутки та збитки за фінансовими активами, оцінених за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	(2 937)	2 937	-
Інші резерви	-	(2 248)	(2 248)
Окремий звіт про прибуток чи збиток			
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності), визначені згідно з МСФЗ 9	(1 771)	(38)	(1 809)
Процентні доходи в т.ч.:	-	**33 563**	**33 563**
- процентний дохід, обчислений із застосуванням методу ефективного відсотка	-	28 547	28 547
- інші процентні доходи	-	5 016	5 016
Процентні доходи	33 563	(33 563)	-
Витрати щодо резерву під юридичні ризики	(8 577)	8 577	-
Витрати на виплати працівникам	-	(8 192)	(8 192)
Амортизаційні витрати	-	(1 791)	(1 791)
Інші адміністративні та операційні витрати в т.ч.:	**(18 009)**	**1 325**	**(16 684)**
- розформування (витрати на створення) резерву під юридичні ризики	-	(8 539)	(8 539)
- адміністративні та операційні витрати	(18 006)	9 864	(8 142)
Зменшення корисності майна, що перейшло у власність банку як заставодержателя	(119)	119	-
Окремий звіт про рух грошових коштів			
Чисте збільшення/(зменшення) інших нефінансових зобов'язань	-	40	40
Чисте збільшення/(зменшення) інших фінансових зобов'язань	-	(729)	(729)
Чисте зменшення резервів, інших фінансових та нефінансових зобов'язань	(689)	689	-

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"

Окремий звіт про рух грошових коштів за рік, що закінчився 31 грудня 2020 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	2020 рік	2019 рік
Грошові потоки від операційної діяльності			
Процентні доходи отримані		32 658	33 239
Проценти сплачені		(12 266)	(14 095)
Виплати та комісійні отримані		27 649	24 575
Виплати та комісійні сплачені		(8 888)	(6 386)
Дохід отриманий від операцій з іноземною валютою та своп-контрактів		3 103	2 589
Сплачені витрати, пов'язані з персоналом		(7 683)	(7 311)
Адміністративні та інші операційні витрати сплачені, крім сплачених витрат, пов'язаних з персоналом		(6 315)	(6 576)
Інші доходи отримані		1 319	2 187
Податок на прибуток сплачений		(4 403)	(2 073)
Грошові потоки, отримані від операційної діяльності, до змін в операційних активах та зобов'язаннях		**25 174**	**26 149**
Зміни в операційних активах та зобов'язаннях			
Чисте зменшення/(збільшення) залишків обов'язкового резерву		5	(6)
Чисте зменшення/(збільшення) заборгованості банків		2 065	(27 073)
Чисте зменшення/(збільшення) кредитів та авансів клієнтам		2 562	(10 245)
Чисте (збільшення)/зменшення інших фінансових активів		(2)	270
Чисте зменшення/(збільшення) інших активів		300	(601)
Чисте (зменшення)/збільшення заборгованості перед банками та іншими фінансовими організаціями		(220)	111
Чисте збільшення коштів клієнтів		56 207	21 979
Чисте (зменшення)/збільшення резервів, інших фінансових та нефінансових зобов'язань		(689)	25
Чисті грошові кошти, отримані від операційної діяльності		**85 402**	**10 609**
Грошові потоки від інвестиційної діяльності			
Надходження від продажу основних засобів		36	21
Придбання основних засобів та нематеріальних активів		(2 224)	(1 923)
Надходження від продажу та погашення інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через прибуток чи збиток		-	46
Надходження від продажу та погашення інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		32 135	37 910
Придбання інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		(81 623)	(24 156)
Надходження від погашення інвестиційних цінних паперів за амортизованою вартістю		-	12 235
Придбання інвестиційних цінних паперів за амортизованою вартістю		(1 468)	-
Чисті грошові кошти, (використані)/отримані від інвестиційній діяльності		**(53 144)**	**24 133**
Грошові потоки від фінансової діяльності			
Погашення зобов'язання орендаря з лізингу		(631)	(531)
Погашення кредиту рефінансування НБУ		(7 621)	(2 068)
Виплата дивідендів		(24 457)	(11 518)
Чисті грошові кошти, використані в фінансовій діяльності	31	**(32 709)**	**(14 117)**
Вплив зміни курсів обміну на грошові кошти та їх еквіваленти		4 033	(1 815)
Вплив очікуваних кредитних збитків на грошові кошти та їх еквіваленти		(1)	-
Чисте збільшення грошових коштів та їх еквівалентів		**3 581**	**18 810**
Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року		44 487	25 677
Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець року	6	**48 068**	**44 487**

Затверджено до випуску та підписано 16 березня 2021 року.

Г. Ю. Самаріна
В.о. Голови Правління

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

8 Кредити та аванси клієнтам (продовження)

Нижче показана дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом з урахуванням фінансового лізингу, що включено до портфелю, що управляється якокремий, загальна сума інвестицій у лізинг та її поточна вартість на 31 грудня 2020 року:

У мільйонах українських гривень	До погашення протягом 1 року	До погашення протягом 1-5 років	До погашення після 5 років	Всього
Дебіторська заборгованість за платежами з фінансового лізингу на 31 грудня 2020 р.	**7 601**	**3 692**	**12**	**11 305**
Неотриманий фінансовий дохід	(507)	(551)	(1)	(1 059)
Поточна вартість дебіторської заборгованості за платежами з фінансового лізингу на 31 грудня 2020 р.	**7 094**	**3 141**	**11**	**10 246**
Мінус: резерви під очікувані кредитні збитки	(5 251)	(1 532)	(1)	(6 784)
Всього дебіторської заборгованості за платежами з фінансового лізингу	**1 843**	**1 609**	**10**	**3 462**

Нижче показана дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом з урахуванням фінансового лізингу, що включено до портфелю, що управляється якокремий, загальна сума інвестицій у лізинг та її поточна вартість на 31 грудня 2019 року:

У мільйонах українських гривень	До погашення протягом 1 року	До погашення протягом 1-5 років	До погашення після 5 років	Всього
Дебіторська заборгованість за платежами з фінансового лізингу на 31 грудня 2019 р.	**8 661**	**6 607**	**316**	**15 584**
Неотриманий фінансовий дохід	(831)	(1 300)	(25)	(2 156)
Поточна вартість дебіторської заборгованості за платежами з фінансового лізингу на 31 грудня 2019 р.	**7 830**	**5 307**	**291**	**13 428**
Мінус: резерви під очікувані кредитні збитки	(6 125)	(3 231)	(261)	(9 617)
Всього дебіторської заборгованості за платежами з фінансового лізингу	**1 705**	**2 076**	**30**	**3 811**

и та аванси клієнтам (продовження)

Представлений аналіз кредитів за кредитною якістю у 2020 році:

			Кредити фізичним особам							
рівень	Кредити та дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом, що управляються як окремий портфель	Кредити юридичним особам	Кредитні картки	Іпотечні кредити	Кредити на придбання автомобіля	Споживчі кредити	Інші кредити	МСП	Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом – юридичні особи	Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом – фізичні особи
кредитних збитків в межах 12 місяців										
льникам	-	1 572	-	-	-	-	-	-	-	-
льникам	3	1 930	-	-	-	-	-	1 497	246	-
ником	-	84	-	-	-	-	-	3 190	18	-
ьконів гривень	-	-	22	186	-	1	8	-	-	21
на гривень	2	-	35 311	1 517	-	3 416	9	-	-	703
0 днів	-	1	470	11	-	6	-	18	-	15
нсів клієнтам з очікуваними ятом 12 місяців	5	3 647	36 803	1 714	-	3 423	17	4 705	264	739
битків в межах строку дії кредиту	-	487	122	476	-	3	1	887	321	260
0 днів	-	2	7	37	-	1	-	28	-	19
днів	-	2	254	15	-	2	-	38	-	12
0 днів	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
нсів клієнтам з очікуваними ятом всього терміну дії договору	-	491	383	528	-	6	1	963	321	291
	653	4	29	27	-	1	-	23	-	1
0 днів	-	-	13	3	-	-	-	6	-	-
днів	-	185	23	3	-	-	-	11	-	-
0 днів	-	25	415	14	-	3	-	54	-	3
60 днів	103	3	933	22	-	12	-	37	-	4
61 день	163 571	1 154	3 010	7 255	35	55	111	1 070	3	14
дитів та авансів клієнтам	164 327	1 371	4 423	7 324	36	71	111	1 201	3	22
цінені кредити	-	-	-	74	1	-	-	1	-	-
ні кредитні збитки в межах 12 місяців	-	(65)	(905)	(27)	-	(15)	-	(79)	(6)	(7)
ні кредитні збитки в межах строку дії	-	(31)	(174)	(79)	-	(2)	-	(108)	(17)	(22)
ні кредитні збитки - знецінені кредити	(162 163)	(1 334)	(4 007)	(7 147)	(35)	(67)	(111)	(1 166)	(3)	(19)
ні кредитні - придбані/створені знецінені	-	-	-	(65)	(1)	-	-	(1)		
нсів клієнтам	2 169	4 079	36 523	2 322	-	3 416	18	5 505	562	1 004

ити та аванси клієнтам (продовження)

не представлений аналіз кредитів за кредитною якістю у 2019 році:

			Кредити фізичним особам							
ьких гривень	Кредити та дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом, що управляються як окремий портфель	Кредити юридичним особам	Кредитні картки	Іпотечні кредити	Кредити на придбання автомобіля	Споживчі кредити	Інші кредити	МСП	Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом – юридичні особи	Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом – фізичні особи
их кредитних збитків в межах 12 місяців										
зичальникам	-	1 997	-	-	-	-	-	-	180	-
зичальникам	-	2 311	-	-	-	-	-	1 662	278	-
чальникам	-	49	-	-	-	-	-	3 321	15	-
і мільйонів гривень	-	-	39	294	-	1	21	-	-	38
льйона гривень	-	-	37 787	1 407	-	3 900	15	-	-	1 007
ніж 30 днів	-	15	777	18	-	18	-	75	-	16
авансів клієнтам з оцінкою очікуваних з протягом 12 місяців	-	4 372	38 603	1 719	-	3 919	36	5 058	473	1 061
их збитків в межах строку дії кредиту										
	-	240	24	201	-	-	-	88	250	1
ніж 30 днів	-	5	14	3	-	-	-	2	-	-
о 90 днів	10	7	472	12	-	9	-	28	1	4
ніж 90 днів	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
авансів клієнтам з оцінкою очікуваних з протягом всього терміну дії договору	10	252	510	216	-	9	-	118	251	5
	11 929	4	37	28	-	2	-	20	1	2
ніж 30 днів	-	-	13	6	-	-	-	4	-	-
о 90 днів	-	187	21	3	-	-	-	1	-	-
о 180 днів	3 740	2	505	14	-	6	-	30	-	3
до 360 днів	124	5	793	20	-	8	-	91	-	3
ніж 361 день	194 776	1 428	11 408	9 461	250	204	462	3 233	17	78
кредитів та авансів клієнтам	210 969	16 26	12 777	9 932	260	220	462	3 379	18	86
знецінені кредити	-	-	-	93	1	-	-	-	.	.
ікувані кредитні збитки в межах 12 місяців	-	(74)	(613)	(31)	-	(37)	-	(62)	(30)	(10)
ікувані кредитні збитки в межах строку дії	-	(11)	(205)	(22)	-	(4)	-	(16)	(16)	(1)
ікувані кредитні збитки - знецінені кредити	(207 851)	(1 598)	(12 250)	(9 117)	(249)	(215)	(461)	(3 344)	(18)	(83)
ікувані кредитні - придбані/створені знецінені	-	-	-	(78)	(1)	-	-	(1)	-	-
авансів клієнтам	2 728	4 567	38 822	2 312	1	3 892	37	5 130	678	1 068

9 Інвестиційні цінні папери

У мільйонах українських гривень	31 грудня 2020 р. Балансова вартість	Договірна ставка, % річних	Строк погашення	31 грудня 2019 р. Балансова вартість	Договірна ставка, % річних	Строк погашення
Інвестиційні цінні папери за СВПЗ:						
Довгострокові державні боргові цінні папери з вбудованим опціоном	100 750	6,00	вересень 2028 - січень 2032	84 680	6,00	вересень 2028 - січень 2032
Всього інвестиційних цінних паперів за СВПЗ	**100 750**			**84 680**		

У мільйонах українських гривень	Балансова вартість	ЕСВ, % річних	Строк погашення	Балансова вартість	ЕСВ, % річних	Строк погашення
Інвестиційні цінні папери за СВІСД:						
Довгострокові державні боргові цінні папери	53 155	8,91 - 11,13	травень 2027 - грудень 2032	55 639	8,91 - 19,14	травень 2020 - грудень 2032
Середньострокові державні боргові цінні папери	21 084	7,91 - 12,13	січень 2021 - травень 2023	585	11,34 - 16,84	лютий 2020 - листопад 2023
Середньострокові валютні державні боргові цінні папери	23 966	2,22 - 8,07	лютий 2021 - лютий 2022	2 133	3,43 - 7,65	січень 2020 - грудень 2021
Короткострокові державні боргові цінні папери	15 808	7,87 - 11,75	лютий 2021 - грудень 2021	-	-	-
Короткострокові валютні державні боргові цінні папери	5 183	2,46 - 3,5	січень 2021 - листопад 2021	8 245	2,22 - 6,47	червень 2020 - липень 2020
Всього інвестиційних цінних паперів за СВІСД	**119 196**			**66 602**		
Інвестиційні цінні папери за АС:						
Короткострокові державні боргові цінні папери	1 493	7,38	січень 2021	-	-	-
Довгострокові облігації, випущені Державною іпотечною установою	282	18,95	грудень 2023	930	18,95	грудень 2020 - грудень 2023
Мінус: резерв під очікувані кредитні збитки	(60)	-	-	(55)	-	-
Всього інвестиційних цінних паперів за АС	**1 715**			**975**		

10 Активи з права користування

У мільйонах українських гривень	Активи з права користування (будівлі)	Активи з права користування (інше)	Всього активів з права користування
Балансова вартість на 1 січня 2019 р.	**1 663**	**6**	**1 669**
Первісна вартість на 1 січня 2019 р.	**1 663**	**6**	**1 669**
Накопичена амортизація на 1 січня 2019 р.	-	-	-
Надходження	456	4	**460**
Вибуття:			
- первісна вартість	(254)	(5)	**(259)**
- накопичена амортизація	(43)	-	**(43)**
Амортизаційні відрахування	(427)	(2)	**(429)**
Модифікація активу:			
- первісна вартість	329	1	**330**
- накопичена амортизація	(12)	-	**(12)**
Балансова вартість на 1 січня 2020 р.	**1 712**	**4**	**1 716**
Первісна вартість на 1 січня 2020 р.	**2 194**	**6**	**2 200**
Накопичена амортизація на 1 січня 2020 р.	**(482)**	**(2)**	**(484)**
Надходження	680	-	**680**
Вибуття:			
- первісна вартість	(603)	(3)	**(606)**
- накопичена амортизація	253	2	**255**
Амортизаційні відрахування	(569)	(2)	**(571)**
Модифікація активу:			
- первісна вартість	352	1	**353**
- накопичена амортизація	(79)	-	**(79)**
Балансова вартість на 31 грудня 2020 р.	**1 746**	**2**	**1 748**
Первісна вартість на 31 грудня 2020 р.	**2 623**	**4**	**2 627**
Накопичена амортизація на 31 грудня 2020 р.	**(877)**	**(2)**	**(879)**

Модифікація активу включає в себе всі види змін за договором, за виключенням тих, які призводять до виникнення нового активу.